

INVENTARI DE CAMINS MUNICIPALS DE SUSQUEDA

MEMÒRIA [per a l'aprovació inicial]

Desembre 2022

Ajuntament de Susqueda

[Document en format DIN A3]

EQUIP DE TREBALL

Recerca: Xavier Campillo i Besses, geògraf

Cartografia i SIG: Anna Seuba i Barcons, ambientòloga

Direcció: Xavier Campillo i Besses

Doctor en Geografia (col·legiat núm. 861)

Soci núm. 365 de l'Associació Catalana
de Pèrits Judicials i Forenses

Castell de Sant Ferran, 13

08600 Berga

tel. 938 222 372 - 650 37 23 99

xaviercampillo@camigeneral.cat

www.camigeneral.cat

ÍNDEX DEL DOCUMENT

1. JUSTIFICACIÓ

2. OBJECTE D'ESTUDI I METODOLOGIA

2.1. CRITERIS D'INCLUSIÓ

2.2. CODIFICACIÓ I VARIABLES DESCRIPTIVES

3. FONTS DOCUMENTALS

4. RESULTATS

4.1. DESCRIPCIÓ DELS CAMINS INVENTARIATS

4.2. RESUM

ANNEX 1. FITXES DESCRIPTIVES

ANNEX 2. ATLES DE L'INVENTARI

1. JUSTIFICACIÓ

L'any 2019 l'Ajuntament de Susqueda elaborà un *Inventari municipal de camins* que s'aprovà inicialment. Un cop aprovat, després d'un tràmit d'exposició pública, i rebudes diverses al·legacions, en data 25 de març de 2022 el Ple de l'Ajuntament aprovà deixar sense efecte l'aprovació inicial de l'inventari de camins amb retroacció de les actuacions.

El document que ara es presenta té en compte tant les al·legacions presentades inicialment com els resultats de les reunions amb veïns en el marc d'un procés participatiu dut a terme al setembre de 2022.

L'inventari de camins revisat i actualitzat incorpora també un canvi de format (amb una edició apaïsada en DINA), i una millora formal dels diferents annexos (fitxes i cartografia), que facilita la consulta del contingut de l'inventari.

L'inventari de camins municipals ha de facilitar a l'Ajuntament de Susqueda l'exercici de les competències municipals en l'àmbit de la vialitat i la mobilitat rural, així com el compliment de les obligacions que la llei imposa als Ajuntaments en aquest mateix àmbit, la qual cosa requereix el coneixement de la xarxa pública de camins a través de la realització d'un inventari dels camins municipals d'ús públic.

Amb una superfície de 50,6 km², Susqueda és un municipi de la comarca de la Selva.

Geogràficament, el municipi comprèn una secció del curs mitjà del Ter al seu pas per les Guilleries. El riu divideix el municipi en dues parts clarament diferenciades a cada banda del riu, fet accentuat per la construcció de l'embassament de Susqueda l'any 1968. Es tracta d'un municipi de muntanya amb predomini de boscos.

Desaparegut sota l'aigua el poble històric de Susqueda, una característica de l'actual municipi és l'existència de dos nuclis de població als quals s'accedeix de manera independent i que tenen una mala

connexió entre si. D'una banda, sobre la riba esquerra del Ter està situada actualment al nucli històric de Sant Martí Sacalm; de l'altra, sobre la riba dreta hi ha el nucli disseminat del Coll, establert al voltant de l'històric santuari de la Mare de Déu del Col. Al primer nucli de població s'hi accedeix a través de la carretera GI-7525, al segon a través d'un camí municipal que comença a la població d'Osor. Complementàriament s'accedeix a la vall de Susqueda per la carretera de la Presa, construïda sobre l'antic camí de la Cellera a Susqueda.

Adicionalment, el municipi de Susqueda compta amb el veïnat històric de Fornils, amb l'església de Sant Pau.

Els nuclis de població externs que històricament han condicionat la xarxa viària municipal són les Planes d'Hostoles, Amer, la Cellera de Ter, Osor amb el veïnat de Sant Miquel de Ter, Sant Hilari Sacalm amb l'antic nucli de Querós, i Rupit amb els veïnats de Montdois i Sant Joan de Fàbregues.

A banda de les esglésies parroquials del municipi (Sant Martí Sacalm), hi ha diversos santuaris i ermites històrics del mateix municipi (la mare de Déu del Far, la Mare de Déu del Coll, Santa Anna, Sant Pau de Fornils) i dels municipis veïns (la Mare de Déu de la Salut, la Mare de Déu de Montdois, Sant Miquel de Maifré), que han contribuït també a estructurar la xarxa viària municipal.

Amb aquests antecedents s'ha procedit a elaborar l'inventari de camins municipals en compliment del que disposen la Llei Municipal i de Règim Local de Catalunya i el seu Reglament.

2. OBJECTE D'ESTUDI I METODOLOGIA

L'inventari de camins municipals és un registre administratiu. Des d'una òptica jurídica i legal, la principal virtut de l'inventari de camins, que estableix i regula la Llei Municipal i de Règim Local de Catalunya i el Reglament del Patrimoni dels Ens Locals, és la creació d'una aparença de demanialitat que permet al municipi exercir les facultats que la llei li atorga i les obligacions que aquesta li imposa pel que fa a la defensa del seu patrimoni, i, especialment, en l'àmbit dels camins, la recuperació d'ofici de la possessió indegudament perduda.

L'inventari aquí descrit inclou tots els vials públics en sòl no urbanitzable que s'han pogut documentar d'acord amb els indicis o proves de titularitat que proporcionen les fonts documentals i informatives disponibles (administratives, cartogràfiques, cadastrals, etc.), els quals s'apleguen en la taula 2.

Les fonts documentals de l'inventari s'identifiquen a l'apartat 3 del present document.

L'inventari inclou els camins públics, és a dir aquells vials de titularitat municipal que queden exclosos de l'àmbit d'aplicació de la Llei de carreteres de Catalunya:

Llei de carreteres

D'acord amb l'article 2.2. del Decret Legislatiu 2/2009, de 25 d'agost, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei de carreteres, no tenen la condició de carreteres:

- a) Les vies i els accessos als nuclis de població que integren la xarxa viària municipal, sempre que no tinguin la consideració de tram urbà o de travessera.
- b) Les pistes forestals i els camins rurals.
- c) Els camins de servei o d'accés, de titularitat pública o privada, construïts com a elements auxiliars o complementaris de les activitats específiques de les persones titulars.
- d) Les noves vies que siguin executades pels ajuntaments d'acord amb el planejament vigent.

Amb aquests antecedents, el present inventari de camins municipals de Susqueda té els següents objectius:

- 1) La documentació tècnica dels camins inventariats, específicament pel que fa als indicis i proves documentals que n'avalen la titularitat pública, així com a llurs característiques morfològiques bàsiques (amplada, longitud, tipus de ferm).
- 2) La conformitat de l'inventari amb les disposicions que conté la Llei Municipal i de Règim Local i el Reglament del Patrimoni dels Ens locals.
- 4) La identificació i la caracterització dels camins històrics que constitueixen el patrimoni viari de Susqueda en la seva accepció cultural (camins de naturalesa històrica).

L'inventari consta de:

- Memòria
- Fitxes descriptives (Annex 1)
- Atlas de l'inventari en format DINA3 (Annex 2)
- Bases de dades georeferenciada en format SHP (ArcGIS) o geoJson
- Mapa general en format DINA0

2.1. CRITERIS D'INCLUSIÓ

Per a la inclusió dels camins a l'Inventari s'han contemplat cinc criteris o situacions principals:

- 1) Camins pertanyents a la xarxa viària històrica (els antics camins rals,¹ veïnals² o rurals³ que comuniquen els nuclis de població del municipi entre si i aquests amb les localitats i veïnats situats als municipis veïns), i, específicament, les seccions no inundades el 1969 dels camins objecte de l'*Acuerdo municipal para la enajenación de los bienes del Ayuntamiento de Susqueda*.⁴
- 2) Camins de titularitat cadastral pública que al cadastre històric separaven o delimitaven polígons cadastrals, funció reservada als camins veïnals d'acord amb les "Instrucciones para la ejecución del catastro topográfico parcelario", de l'any 1942.⁵
- 3) Camins rodats d'ús públic amb manteniment municipal.
- 4) Camins construïts després de la construcció de l'embassament i cedits a l'Ajuntament de Susqueda mitjançant conveni l'any 2017.⁶
- 5) Camins d'ús públic equipats o senyalitzats per al trànsit no motoritzat a peu o amb bicicleta.

¹ Els camins rals eren els camins públics que posaven en comunicació les poblacions principals: Camí real. Via regia. Via militar. Via lata atque perpetua. Via communis & publica, omniumque trita vestigiis, Gazophylacium Catalano-Latinum, Joan Lacavalleria, 1686; Camí real. Iter expeditum, tutum via expedita militar, praetoria, Regia, publica, tuta, consularis, Dictionarium seu thesaurus catalano-latinum verborum ab phrasium, Pere Torre, 1670. "fer un nou camí general o real per lo qual se puga anar de la dita vila de Terrassa a les parts dels Prats del Rey, Calaff y altres parts de Sagarra y Urgell, y encara a les parts de Manresa..." A.H. de Terrassa, ca.1600; "Camino real (también "camino principal" y "camino caudal"): Se llama el más ancho, principal, fácil y cursado de los pasajeros, y el más público: y por eso tienen obligación las Justicias de tenerle llano, y compuesto, y en partes empedrado. Llámase real porque es público, o guía a parajes grandes, y se camina por él con más conveniencia." DRAE, 1729; "El camino público y más frecuentado por donde se va a las principales ciudades del reyno. Via publica, via communis." DRAE, 1869; "Camí real: camí que posa en comunicació les poblacions principals..." DCVB.. A partir del segle XIX, amb l'aparició de la legislació de carreteres, el terme caigué en desús en el llenguatge legal i administratiu espanyol. Els camins rals que no esdevingueren carreteres passaren a anomenar-se camins veïnals en el llenguatge legal i administratiu. El terme camí ral sobreviuria en la tradició i en el llenguatge popular, i en aquest àmbit és manté viu encara ara. A efectes d'inventari, des d'una perspectiva funcional, els camins rals s'han considerat camins veïnals.

² Els camins veïnals eren els camins públics de segon ordre que posaven en comunicació els veïnats i partides d'un municipi. Arran de la promulgació del RD de 7 de abril de 1848 el terme "camí veïnal" s'aplicaria als camins de primera categoria (de 1er o 2on ordre) aptes per al trànsit de carruatges (després d'automòbils) construïts o subvencionats per les diputacions provincials. Per extensió, el terme "camí veïnal" esdevingué sinònim de "camí públic", aplicat tant als nous camins veïnals com als antics camins rals i als camins veïnals de naturalesa històrica: "Los caminos públicos que no están comprendidos en las clases de carreteras nacionales o provinciales se

Amb caràcter general no s'han inclòs a l'Inventari:

- 1) Els camins d'ús privatiu que accedeixen exclusivament a zones d'explotació i habitatges situats en finques privades.
- 2) Camins sense indicis d'ús públic o de titularitat pública. La titularitat cadastral pública, aïlladament, no s'ha tingut en compte quan conflueixen altres elements de prova que la desacreditaven (com ara una funcionalitat manifesta al servei de l'ús privatiu). Específicament, no s'han inventariat els camins de titularitat cadastral pública no connectors, en desús o destruïts, sense indicis addicionals d'ús públic o titularitat pública.

2.2. CODIFICACIÓ I VARIABLES DESCRIPTIVES

Els camins inventariats s'han digitalitzat sobre una base ortofotogramètrica a escala 1:2.500 mitjançant un Sistema d'Informació Geogràfica (SIG) en format geoJson (QGIS).

Els camps corresponents a les variables identificatives esmentades s'han incorporat a la base de dades georeferenciada del mateix SIG.

L'article 108 del Reglament del Patrimoni dels Ens Locals estableix les variables necessàries per a la identificació dels béns inventariats. Les variables rellevants que poden aplicar-se a la identificació de vies de comunicació no urbanes són les següents:

denominarán en los sucesivo caminos vecinales de primero y segundo orden..." RD de 1848.; "Camino vecinal.- El que va de un pueblo a otro, o a cualquier punto del término del mismo pueblo y es costeado de fondos municipales." DRAE, 1884; Diccionario IEC: "camí veïnal Camí: construït i conservat pel municipi."; DCVB: "Camí veïnal: el camí que va de poble a poble, o del poble al camí real o a la carretera".

³ En la literatura administrativa del segle XIX i començaments del XX, els camins rurals eren els camins públics de tercera categoria (per sota dels camins veïnals de 1er i 2on ordre), d'accés a partides rurals, a finques i al poblament disseminat, que no podien acollir-se a les subvencions previstes per la legislació de camins veïnals. Malgrat llur naturalesa pública, el manteniment d'aquests camins corria a càrrec dels interessats.

⁴ La xarxa històrica de camins i la seva afectació causada per la construcció de l'embassament va ser l'objecte d'una investigació específica l'any 2015: Campillo, X., *Dictamen pericial dels camins de Susqueda*. Ajuntament de Susqueda, 2015. Una segona investigació sobre el termenal de Susqueda amb Osor aporta també referències als camins històrics que transcorren pel termenal: Campillo, X., *Dictamen pericial del termenal de Susqueda amb Osor*. Ajuntament de Susqueda, 2015.

⁵ Los límites de estos polígonos serán siempre líneas permanentes no expuestas a variaciones, como ríos, arroyos, caminos vecinales, carreteras, canales, etc. Se prescindirá, por tanto, de arroyos cuyo curso pueda variar, caminos rurales que no estén bien determinados y puedan asimismo cambiar de un año para otro, sendas, caminos de servidumbre que puedan perderse y, en general, de cuanto no presente garantía de inmutabilidad. (Capítol II, 11).

⁶ Conveni entre l'Ajuntament de Susqueda i ENDESA GENERACIÓN per a la cessió de finques rústiques corresponents a diversos trams del camí entre el santuari del Coll i Sant Martí Sacalm en l'àmbit de l'embassament de Susqueda (09/11/2017).

- Nom
- Naturalesa (demanial, dret de pas)
- Límits (d'acord amb el traçat georeferenciat)
- Longitud total
- Amplada
- Títol en virtut del qual s'atribueix a l'entitat el bé immoble

A aquestes variables l'Inventari afegeix un codi identificatiu, el tipus de ferm i un apartat de notes.

No s'inclou la referència cadastral perquè, un cop aprovat l'inventari, per a la inscripció dels camins de titularitat municipal al Registre de la Propietat, la Gerència Territorial del Cadastre haurà de modificar la representació dels camins al mapa parcel·lari generant una nova codificació.

Definició de les variables usades per identificar els camins inclosos dins l'Inventari:

Codi.- Cada camí inventariat s'identifica per mitjà d'un codi numèric.

Nom.- Cada camí s'identifica per mitjà d'un nom, bé documentat, bé d'arrel popular, o bé descriptiu de la seva funcionalitat o naturalesa. En el cas de duplicitat de noms s'ha aplicat aquell que millor reflecteix la naturalesa pública del camí (especialment en el cas de camins rals i veïnals).

Longitud total.- Longitud total en metres resultant de la suma dels diferents trams que componen la via. En el cas dels camins que travessen la línia del terme municipal, s'ha adoptat la línia del terme oficial que proporciona l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya (no sempre coincident amb la del cadastre).

Amplada.- La base de dades georeferenciada proporciona l'amplada per a cadascun dels trams que comprèn el camí. La fitxa recull l'amplada mínima i màxima del camí, si aquesta varia en funció dels trams. La mesura correspon a l'ample de la calçada o superfície de rodament (és a dir a l'amplada aparent del camí). Quan no hi ha elements constructius o funcionals que determinin una amplada superior, als camins de carro històrics se'ls assigna una amplada mínima de 3,0 m.⁷

Als camins de bast o ferradura o camins no transitables amb vehicles de motor se'ls assigna per defecte una amplada mitjana de 2,0 metres,⁸ si bé aquests poden tenir puntualment amplades de plataforma amb valors inferiors o superiors en funció dels elements constructius o funcionals que puguin delimitar-los.

Els trams de camí de ferradura històric que transcorren actualment per pistes o camins rodats de titularitat privada mantenen la seva amplada original.

Tipus de ferm.- Tipus de paviment (reg asfàltic, formigonat, terra). Als camins no rodats se'ls assigna el tipus de ferm "ferradura".

Naturalesa del bé.- Els camins públics són drets reals de titularitat municipal: 1. Béns immobles destinats a l'ús públic (béns de domini públic o béns demaniais); 2. Drets legalment constituïts a favor de l'Ajuntament (p.e. servituds de pas constituïdes per mitjà d'un títol vàlid).⁹

Títol en virtut del qual s'atribueix a l'entitat el bé immoble.- Quan es tracta de camins històrics el títol consignat per defecte és la prescripció immemorial. Quan es tracta de camins adquirits a través d'altres formes admeses en dret, s'informa del document o documents que acrediten l'adquisició del bé (o del dret), si aquests són coneguts.

Notes.- L'apartat de notes recull informació complementària d'interès (documentació administrativa associada, etc.).

⁷ Costumari Català. Vol. II. *Costums sobre termenals, camins i aigües, en terres de pagès*. Oficina d'Estudis Jurídics de la Mancomunitat de Catalunya, 1921: "El camí de carro ha d'ésser d'ample que hi passi un carro d'ús comú en les terres que trepitja, carregat amb càrrega que embalumi, i, que demés, hi pugui passar al costat un home a peu si alguna riba o algun marge molt alts no ho fan impossible; o sigui, almenys, de catorze pams (2,736 metres)... i de gairebé el doble (5,572 metres) en les girades." p. 38.

⁸ Costumari Català. Vol. II. *Costums sobre termenals, camins i aigües, en terres de pagès*. Oficina d'Estudis Jurídics de la Mancomunitat de Catalunya, 1921: "El camí de bast ha d'ésser d'ample que hi passi un animal amb argues carregats amb càrrega que embalumi; o sigui, almenys, de dotze pams (2,336 metres)..." p. 38.

⁹ Això no obstant, en el cas de Susqueda no consta l'existència de servituds o drets de pas constituïts a favor de l'Ajuntament.

3. FONTS DOCUMENTALS

La recerca ha consistit en el buidatge i l'anàlisi d'una trentena i escaig de fonts documentals de naturalesa cartogràfica, fotogramètrica, cadastral, administrativa, etc. Cal subratllar que prèviament ja s'havien fet dos estudis tècnics, l'un relatiu als camins afectats per la construcció de l'embassament¹⁰ i l'altre a l'itinerari de la línia del termenal que partiona el terme municipal de Susqueda amb el d'Osor.¹¹

En total s'ha treballat amb una trentena i escaig de fonts documentals. La major part dels documents analitzats formen part dels fons conservats a l'Arxiu Històric de Girona, cartoteca de l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya i cartoteca del Instituto Geográfico Nacional a Madrid. Els documents que estan a disposició del públic en servidors virtuals s'identifiquen amb el seu URL.

Adicionalment, s'ha fet treball de camp en diferents zones del terme municipal.

La cartografia històrica explotada comença l'any 1809 (fig. 1). Els mapes generals de Coello (fig. 2), de 1851, i el full 29 del Mapa Militar Itinerario de España (fig. 4), de 1914, ja proporcionen una primera aproximació a la xarxa territorial bàsica de camins històrics que comunicaven Susqueda amb les poblacions veïnes, si bé el mapa antic més rellevant, per la qualitat i el detall, és el mapa de les Guillerries de Juli Serra, de l'any 1890 (fig. 3).

En aquest àmbit, cal subratllar la importància de les planimetries municipals a escala 1:25.000 de Susqueda (i municipis veïns) elaborades pel Instituto Geográfico y Estadístico els anys 1928-1930, (Fig. 5-6), també el mapa municipal de Sant Martí Sacalm, de l'any 1936 (fig. 7), així com les minutes del Mapa *Topogràfic Nacional*, dibuixades el 1929 i revisades l'any 1950 (fig. 8), que seran la base de les edicions posteriors del MTM, el mapa espanyol oficial de referència.

El cadastre històric es dibuixa sobre el Vol d'Hisenda (Sèrie H), de 1953-1954, que té una qualitat d'imatge excepcional (fig. 9). Adicionalment, s'ha contrastat el cadastre vigent de Susqueda amb el dels municipis veïns, especialment pel que fa a l'ús de camins veïnals en la delimitació dels polígons cadastrals.

Quan a les fonts administratives, a banda de les referències puntuals a camins que figuren en les actes d'atermenament de Susqueda amb els municipis veïns, de l'any 1927, i la importància dels croquis geogràfics adjunts, és especialment rellevant l'*Acuerdo municipal para la enajenación de los bienes del*

Ayuntamiento de Susqueda, de l'any 1969, que identifica els camins que varen ser objecte d'expropiació per a la construcció de l'embassament.

Alguns dels camins inventariats estan identificats formant part del sistema viari municipal al Pla d'Ordenació Urbana Municipal vigent (TAULA 1).

El Pla d'ordenació urbanística municipal de Susqueda identifica i jerarquitzava el sistema viari (clau X), el qual comprèn les instal·lacions i els espais reservats al traçat de la xarxa viària existents en el municipi dedicats als usos de vialitat rodada o eixos per a vianants i aparcament.

El sistema viari es regula d'acord amb les següents categories de vies establertes en l'article 35.2 de la normativa urbanística:

Xa. Aparcaments: àmbits continguts als eixos de la xarxa viària, destinats exclusivament a l'aparcament de vehicles.

X1. Xarxa viària comarcal: formada per les carreteres incloses pel Pla d'Infraestructures i Transports de Catalunya en la Xarxa Comarcal, i subjectes a la seva legislació específica i les condicions de "via integrada" establertes a l'apartat 6 de l'article 4.4 de les Normes d'ordenació territorial. En el cas de Susqueda són la C-153 de Vic a Sant Esteve d'en Bas que passa pel Coll de Condreu.

X2. Xarxa bàsica local: constituïda per el camí de Sant Martí Sacalm al Santuari de la Mare de Déu del Coll, la carretera del Pasteral a la presa de Susqueda i la carretera d'Amer a Sant Martí Sacalm. Subjectes a la seva legislació específica i les condicions de "via integrada" establertes a l'apartat 6 de l'article 4.4 de les NOT.

X3. Xarxa complementària (X3p: xarxa viària complementària projectada): inclou tota la xarxa viària complementària formada pels principals camins de comunicació, pavimentats o no.

Xr. Xarxa de trànsit restringit: Camins i trams de camins de connexió entre la xarxa viària local i la xarxa viària complementària i els itineraris paisatgístics i que aquest POUM considera necessaris per afavorir el gaudiment de la natura del municipi, i que per les seves condicions específiques convé mantenir tancats al trànsit rodat o bé restringir-lo a veïns.

Xi. Xarxa d'itinerari paisatgístic: Camins que aquest POUM considera recorreguts paisatgístics necessaris per afavorir el gaudiment de la natura del municipi i que no són aptes per al trànsit motoritzat.

¹⁰ Campillo, X., Dictamen pericial dels camins de Susqueda. Ajuntament de Susqueda, 2015.

¹¹ Campillo, X., Dictamen pericial del termenal de Susqueda amb Osor. Ajuntament de Susqueda, 2015.

Adicionalment, el catàleg de béns a protegir del POUM de Susqueda inclou cinc camins o grups de camins en qualitat de Patrimoni ambiental i paisatgístic, amb la categoria C (Taula 1):

Bé amb protecció urbanística (BPU), amb un nivell de protecció integral: Es protegeix el conjunt del camí encara existent, tant en el traçat com en els seus elements més característics, parets, paviments, que el delimiten.

A l'últim, l'any 2017, una secció del camí de la presa a Sant Martí Sacalm i una secció el camí de la dreta foren cedides per mitjà del *Conveni entre l'Ajuntament de Susqueda i ENDESA GENERACIÓN per a la cessió de finques rústiques corresponents a diversos trams del camí entre el santuari del Coll i Sant Martí Sacalm en l'àmbit de l'embassament de Susqueda.*

Llistat de fonts documentals

Fonts cartogràfiques i fotogramètriques

1. Croquis que manifiesta el terreno comprendido entre los caminos de Vich a Hostalrich pasando por Espinelvas y Arbucias y de Vich a Gerona pasando por Coll Sacabra, altura de la Salud y Amer. Autor: Folgueras, Ramón Registros bibliográficos Asociados. 1809. Cartoteca del Centro Geográfico del Ejército: Signatura: Ar.G-T.1-C.5-683.
<http://bvpb.mcu.es/es/consulta/registro.cmd?id=408613>
2. Provincia de Gerona, Escala 1:200 000. Francisco Coello. Atlas de España y sus posesiones de ultramar, 1851. Registre RM.242404. Cartoteca de l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya.
<http://cartotecadigital.icgc.cat/cdm/singleitem/collection/catalunya/id/1516/rec/1>
3. Mapa del Montseny, les Guilleries i el Collsacabra” de Juli Serra, 1890. Edició facsímil. Diputació de Girona.
4. Mapa Militar Itinerario de España. Formado por el Cuerpo de Estado mayor del Ejército. Hoja 29. Escala 1:200.000. Any 1914. Cartoteca de l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya (www.icc.cat).
5. Dirección General del Instituto Geográfico y Catastral. Provincia de Gerona. Términos municipales: San Hilario Sacalm, Susqueda, Osor. 1ª hoja. Planimetría y nivelación. Escala 1:25.000. 1928. Cartoteca del Instituto Geográfico Nacional (www.ign.es).
6. Dirección General del Instituto Geográfico y Catastral. Provincia de Gerona. Zona “Osor” [Hoja nº 1 (una con la hoja nº 2)]. Términos municipales: San Hilario Sacalm, Susqueda. Planimetría y nivelación. Escala 1:25.000. 1928. Cartoteca del Instituto Geográfico Nacional (www.ign.es).
7. Dirección General del Instituto Geográfico y Catastral. Provincia de Gerona. Zona “Osor” [Hoja nº 2 (una con las hojas nº 1 y 3)]. Términos municipales: Susqueda, Osor, La Sellera. Planimetría y nivelación. Escala 1:25.000. 1928. Cartoteca del Instituto Geográfico Nacional (www.ign.es).
8. Dirección General del Instituto Geográfico y Catastral. Provincia de Gerona. Hoja nº 1. Término municipal de Amer, Susqueda, San Feliu de Pallarols, Las Planas. Escala 1:25.000. 1928. Cartoteca del Instituto Geográfico Nacional (www.ign.es).
9. Dirección General del Instituto Geográfico y Catastral. Provincia de Gerona. Términos municipales de Amer, Susqueda, San Hilario Sacalm y Las Planas. Escala 1:25.000. 1928. Cartoteca del Instituto Geográfico Nacional (www.ign.es).
10. Provincia de Gerona. Zona “Osor”. Hojas 1ª y 2ª (Planimetría). Còpia de la Mancomunitat de Catalunya (ca. 1928). Cartoteca de l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya (www.icc.cat).
11. Minuta de la sèrie 50000 històrica del Mapa Topogràfic Nacional (Bañolas, hoja 295). 1928, actualitzat l'any 1950 pel Servicio Geográfico del Ejército. Cartoteca del Instituto Geográfico Nacional (www.ign.es).
12. Plànol topogràfic de Martí Sacalm, Escala 1:25.000, 1936. Arxiu de l'Ajuntament de Susqueda.
13. Minuta de la sèrie 50000 històrica del Mapa Topogràfic Nacional (Santa Coloma de Farnés, hoja 333). 1928, actualitzat l'any 1950 pel Servicio Geográfico del Ejército. Cartoteca del Instituto Geográfico Nacional (www.ign.es).
14. VISSIR. Visor de cartogràfic i fotogramètric de Catalunya (1946-2022). Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya (www.icc.cat).

Fonts cadastrals

15. Cadastre històric de Susqueda [Dibuixat sobre fotogrames del Vol d'Hisenda, Sèrie H, 1954]. Arxiu Històric de Girona.
16. Mapa parcel·lari cadastral vigent. Oficina Virtual del Cadastre (www.meh.es)

Fonts administratives

17. Provincia de Barcelona. Acta de la operación practicada para reconocer la línea de término y señalar los mojones comunes a los términos de Pruit y Susqueda 1923. Archivo del Instituto Geográfico Nacional (www.ign.es).
18. Provincia de Barcelona. Término Municipal de San Juan de Fábregas. Acta de la operación practicada para reconocer la línea de término y señalar los mojones comunes a los términos de San Juan de Fábregas y Susqueda 1923. Archivo del Instituto Geográfico Nacional (www.ign.es).
19. Provincia de Gerona. Zona de Amer-Susqueda. Acta de la operación practicada para reconocer la línea de término y señalar los mojones comunes a los términos de Amer y Susqueda. 1927. Archivo del Instituto Geográfico Nacional (www.ign.es).

20. Provincia de Gerona. Término municipal de Osor. Acta de la operación practicada para reconocer la línea de término y señalar los mojones comunes a los términos de Susqueda y Osor. 1927. Archivo del Instituto Geográfico Nacional (www.ign.es).
 21. Provincia de Gerona. Zona de Amer-Susqueda Acta de la operación practicada para reconocer la línea de término y señalar los mojones comunes a los términos de Las Planas y Susqueda. 1927. Archivo del Instituto Geográfico Nacional (www.ign.es).
 22. Provincia de Gerona. Término municipal de San Hilario Sacalm. Acta de la operación practicada para reconocer la línea de término y señalar los mojones comunes a los términos de San Hilario Sacalm y Susqueda. 1927. Archivo del Instituto Geográfico Nacional (www.ign.es).
 23. Provincia de Gerona. Término municipal de La Sellera. Acta de la operación practicada para reconocer la línea de término y señalar los mojones comunes a los términos de La Sellera y Susqueda. 1927. Archivo del Instituto Geográfico Nacional (www.ign.es).
 24. Provincia de Barcelona. Término municipal de Pruit. Itinerario de la línea límite entre Pruit y Susqueda. Cuaderno. Instituto Geográfico y Estadístico, 1.926. Archivo del Instituto Geográfico Nacional (www.ign.es).
 25. Provincia de Barcelona. Zona de Susqueda-Amer. Itinerario de la línea límite entre San Juan de Fàbregas y Susqueda. Cuaderno. Instituto Geográfico y Estadístico. 1.926. Archivo del Instituto Geográfico Nacional (www.ign.es).
 26. Provincia de Gerona. Zona de Amer-Susqueda. Itinerario de la línea límite entre Las Planas y Susqueda Cuaderno. Instituto Geográfico y Estadístico. 1.928. Archivo del Instituto Geográfico Nacional (www.ign.es).
 27. Provincia de Gerona. Término municipal de La Sellera. Itinerario de la línea límite entre La Sellera y Susqueda Cuaderno. Instituto Geográfico y Estadístico. 1928. Archivo del Instituto Geográfico Nacional (www.ign.es).
 28. Provincia de Gerona. Término municipal de Osor. Itinerario de la línea límite entre Osor y Susqueda Cuaderno. Instituto Geográfico y Estadístico. 1.928 Archivo del Instituto Geográfico Nacional (www.ign.es).
 29. Provincia de Gerona. Término municipal de Susqueda. Itinerario de la línea límite entre Amer y Susqueda Cuaderno. Instituto Geográfico y Estadístico. 1.928. Archivo del Instituto Geográfico Nacional (www.ign.es).
 30. Provincia de Gerona. Término municipal de Pruit. Itinerario de la línea límite entre Pruit y Susqueda Cuaderno. Instituto Geográfico y Estadístico. 1923-1927. Archivo del Instituto Geográfico Nacional (www.ign.es).
 31. Acuerdo municipal para la enajenación de los bienes del Ayuntamiento de Susqueda. 31.8.1969. Arxiu municipal de Susqueda.
 32. *Inventari de camins rurals i camins i pistes forestals de la Selva*, 2003. Consell Comarcal de la Selva.
 33. Conveni de col·laboració entre ENDESA i el consorci Alba-Ter en el marc del Pla de Foment Turístic del riu Ter. 1.12.2006. Ajuntament de Susqueda.
 34. Pla de protecció civil municipal de Susqueda. Gener de 2015. Serveis tècnics, Consell Comarcal de la Selva; Ajuntament de Susqueda.
 35. Pla d'Ordenació Urbana Municipal vigent. 2015. Ajuntament de Susqueda.
- Altres**
36. Osona, A. Guia-itinerària de la regió del Montseny y Guillerias. Dividida en 190 itineraris. Barcelona, 1899.
 37. Coll i Espadaler, Ll., "Excursio a la montanya de Sant Gregori fins a Girona", *Butlletí del Centre Excursionista de Catalunya*, núm. 67, agost de 1900.

Fig. 1. Croquis que manifiesta el terreno comprendido entre los caminos de Vich a Hostalrich pasando por Espineltas y Arbucias y de Vich a Gerona pasando por Coll Sacabra, altura de la Salud y Amer de Ramon Folgueras (1809).

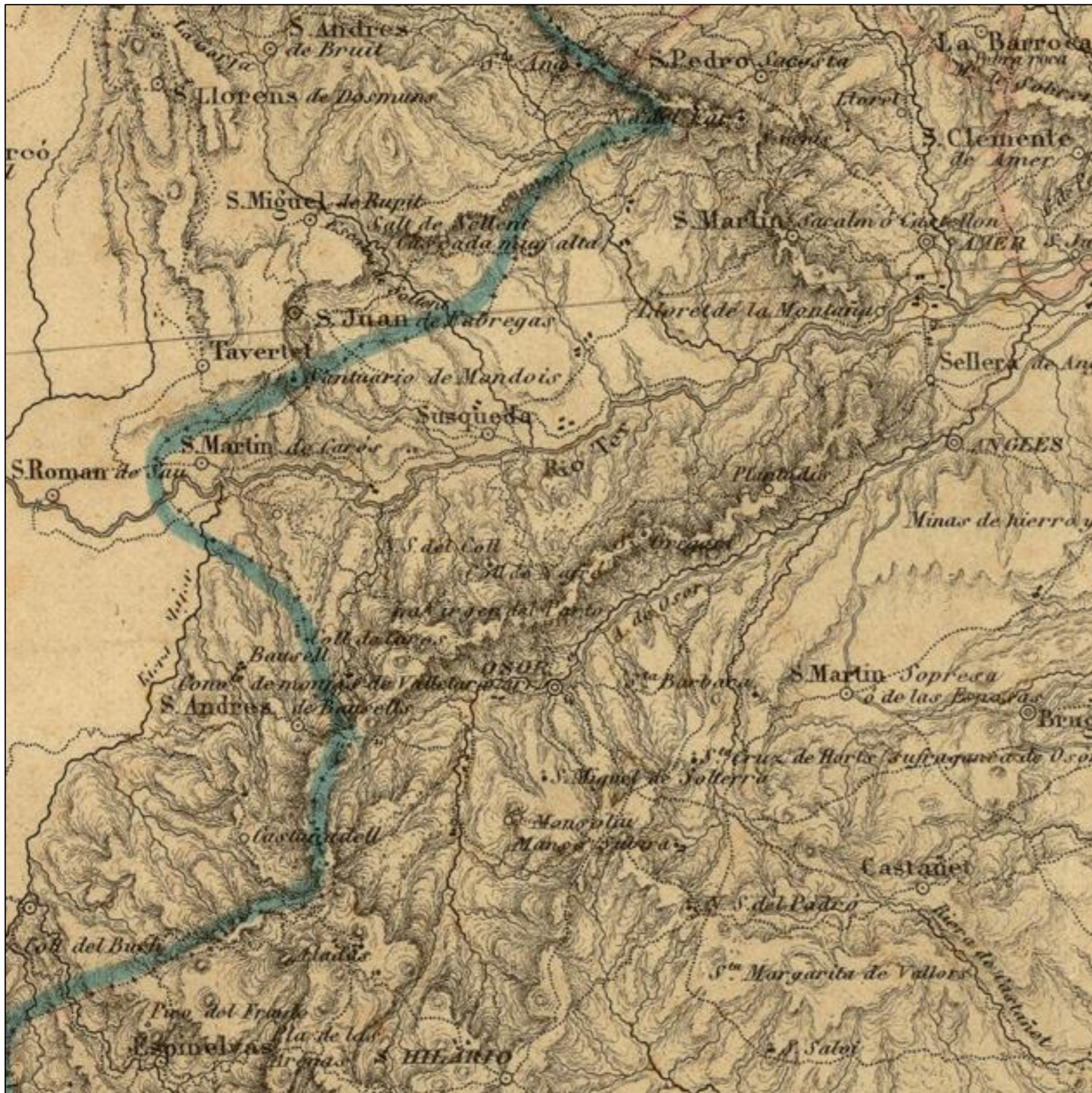

Fig. 2. Detall del mapa *Provincia de Gerona* de Francisco Coello (1851).

Fig. 3. Detall del mapa del Montseny, les Guàrdies i el Collsacabra de Juli Serra (1890).

Fig. 4. Detall del Mapa Militar Itinerario de España (1914).

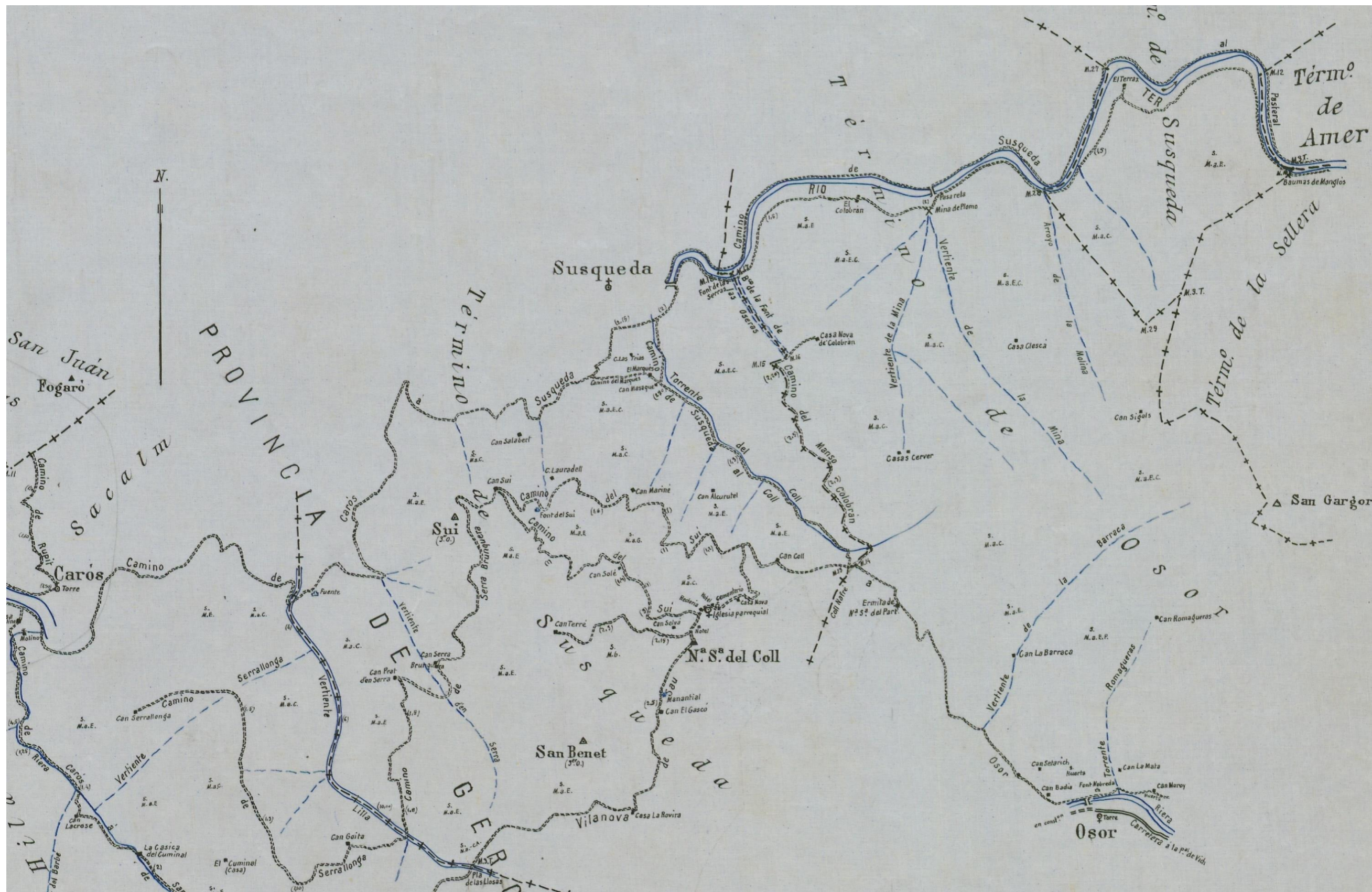

Fig. 5. Detall del plànol *Provincia de Gerona. Zona "Osor". Hojas 1ª y 2ª (Planimetría)*. Còpia de la Mancomunitat de Catalunya (ca. 1928).

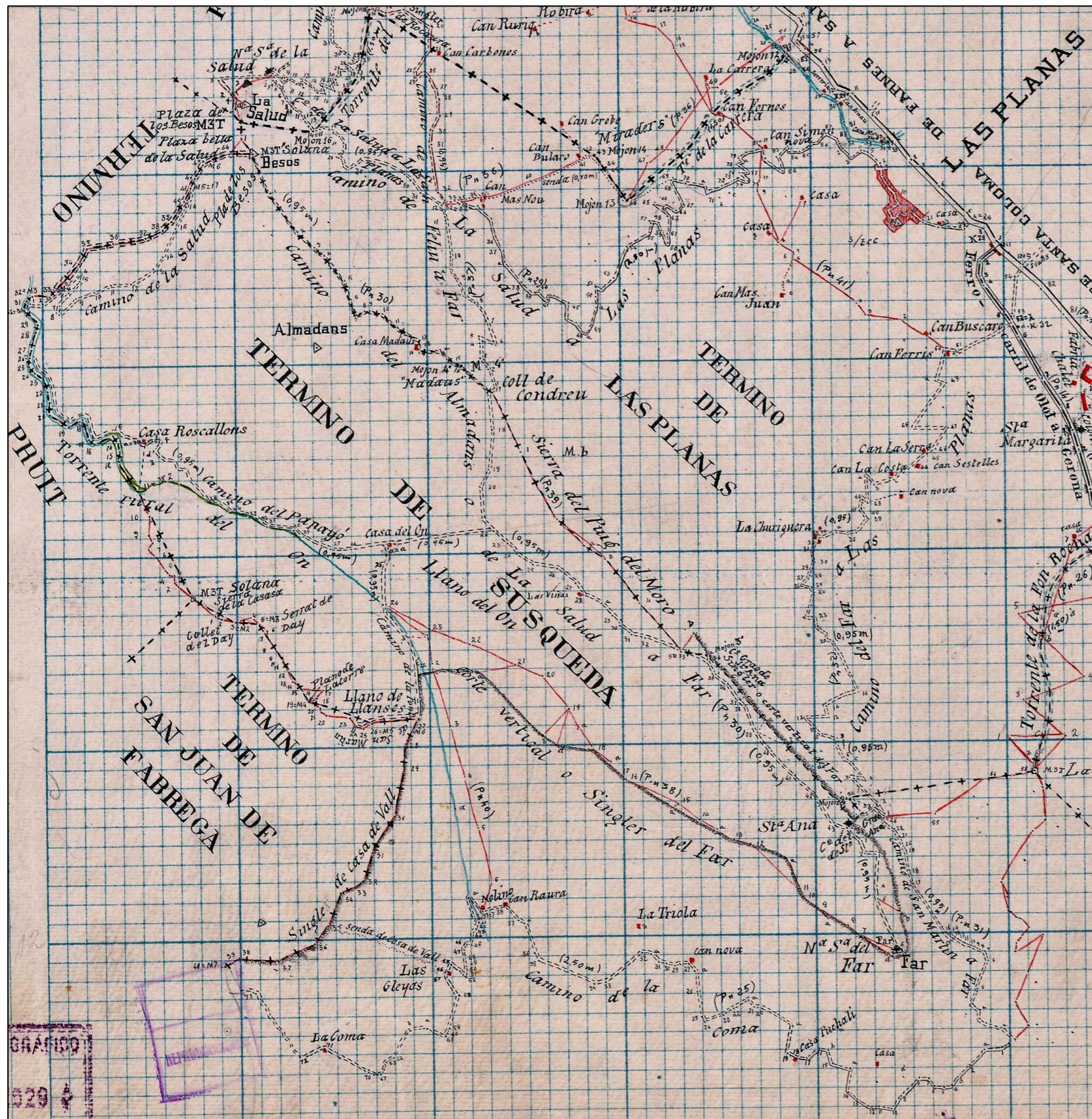

Fig. 6. Detall de la planimetria municipal de Susqueda elaborada pel Institut Geogràfic i Catastral (1928).

Fig. 7. Plànol topogràfic de Sant Martí Sacalm realitzat a partir de les planimetries de l'Institut Geogràfic y Catastral (1936).

Fig. 8. Detall de les minutes del MTN elaborades el 1929 i actualitzades el 1950 pel Servicio Geográfico del Ejército.

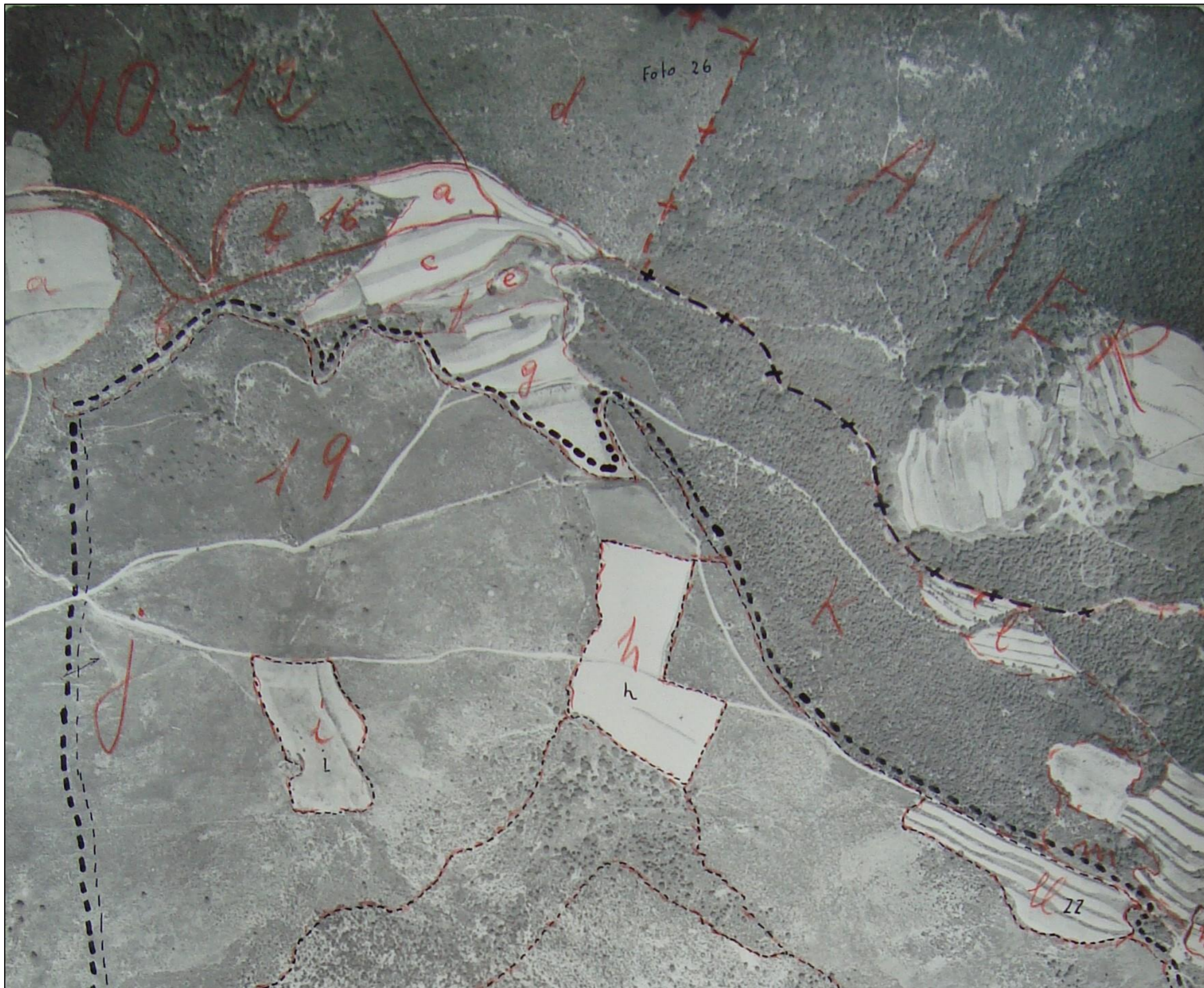

Fig. 9. Detall de la planimetria municipal de Susqueda dibuixada sobre fotogrames del vol d'Hisenda, Sèrie H, de 1953-1954.

TAULA 1. Situació urbanística dels camins inventariats.

<i>Codi</i>	<i>Nom</i>	<i>POUM¹²</i>	<i>CATÀLEG BPU¹³</i>	<i>Sender FEEC</i>
1	Camí de Susqueda a Sant Martí Sacalm	X2	C-01	GR83-PR222
2	Camí de Susqueda al Pasteral	X2		
3	Camí de Susqueda al Coll			PR222
4	Camí de Susqueda a Querós	Xr (parcialment)	.	
5	Camí de Susqueda a Montdois			
6	Camí de Susqueda a Pruit			
7	Camí de Susqueda al Puig			
8	Camí del Sui	Xr (parcialment)	C-02	GR178
9	Camí de Fornils			
10	Camí nou del Coll	X3 - Xr	C-01	GR83
11	Camí ral per Sant Benet			PR222
12	Camí vell del Coll al Sui	Xr (parcialment)		GR178
13	Camí vell de Susqueda al Sui			
14	Camí de Vilanova de Sau o de Sant Hilari	X3		
16	Camí del Far	X2	C-05	
17	Camí de Sant Martí Sacalm al Far	X3 - Xi	C-05	PR222
18	Camí de Sant Martí Sacalm a les Planes d'Hostoles	X3	C-01	GR83
19	Camí de vell de Sant Martí Sacalm a Amer			
20	Camí de la Coma o de Sant Martí Sacalm a Rupit.	X3 - Xr	C-04	
21	Camí de Rupit al Far	X3	C-03	
22	Camí de Bosses Vinyes			
24	Camí del Serrat de Cal Guilla			
25	Camí de Sant Martí Sacalm a Sant Joan de Fàbregues	Xr		
26	Camí de Sant Martí Sacalm a Sant Genís Sacosta			
27	Camí de Sant Martí a Fornils i la Costa del Roure	Xr - Xi	C-04	
28	Camí de Sant Martí a la Serra de la Masó pel Pla Senador			
30	Camí de la Salut			
31	Camí vell de la Salut			
32	Camí del Pas dels Bous			
33	Camí de la Salut per Armadans			
34	Camí del Clascar a la Celler de Ter			
35	Camí de Susqueda a Osor			

¹² Categoria de via (art. 35.2 POUM).¹³ Categoria de protecció (BPU) al catàleg de béns a protegir del POUM.

36	Camí vell del Coll a Osor	Xi (parcialment)		GR178
37	Camí vell de la Corbera			
38				
39	Camí de Susqueda a Amer	X3 (parcialment)		
40	Camí de la Costa de les Gleies	Xi (parcialment)		
41	Camí del Grau de Casadevall	Xi (parcialment)	C-04	
42	Camí de les Planes d'Hostoles al Far			
43	Camí vell de la Canova del Racó			
44	Camí del Grau de Santa Anna			
45	Camí de l'Esquerra			
46	Camí de la Dreta			GR83-PR222
47				
48	Camí del Papalló			
49	Camí de la cinglera del Far			
50	Camí vell del Far			
51	Camí de coll de Condreu pel Solanot			
52	Camí de la Tria a la Codina			

4. RESULTATS

4.1. DESCRIPCIÓ DELS CAMINS INVENTARIATS

1. Camí de Susqueda a Sant Martí Sacalm

El camí de Susqueda a Sant Martí Sacalm és un camí amb una amplada mitjana de 3,0 metres i compta amb trams amb ferm de terra i d'altres d'asfaltats. Aquest camí comunicava l'antic nucli de Susqueda amb el veïnat de Sant Martí Sacalm. Des d'aquest veïnat el camí connecta amb els camins que es dirigeixen al nucli del municipi d'Amer i cap al Santuari del Far.

Es tracta d'un dels camins històrics afectats per la construcció de l'embassament. La part del camí que fou submergida fou expropiada i venuda a Hidroelèctrica de Catalunya SA mitjançant l'acord adoptat per l'Ajuntament de Susqueda amb data 31 d'agost de 1969. Tanmateix, Hidroelèctrica de Catalunya construï posteriorment un camí nou que a través de la presa enllaçava el camí de la Cellera amb el camí de Sant Martí Sacalm.

El camí històric ja figura al mapa de la província de Girona de Francisco Coello, de l'any 1851, i està documentat cartogràficament també al *Mapa del Montseny, les Guilleries i Collsacabra* de Juli Serra, de 1890, i al *Mapa Militar Itinerario de España*, de 1914.

El camí apareix dibuixat al quadern del *Instituto Geográfico*, de l'any 1928, que acompanya l'acta d'atermenament dels termes municipals de Susqueda i Amer, amb el nom de "*Camino de Susqueda a San Martín Sacalm*".

El camí figura al primer mapa oficial del terme municipal de Susqueda, la planimetria a escala 1:25.000 elaborada per la *Dirección General del Instituto Geográfico* l'any 1928 amb el nom de "*Camino de Susqueda a San Martín Sacalm*" i, novament, a la minuta del Mapa Topogràfic Nacional amb el mateix nom, i al mapa del municipi de Sant Martí Sacalm, de l'any 1936.

L'existència i el traçat del camí estan documentats fotogramètricament pels vols americans Sèrie A, de 1945-1946, i Sèrie B, de 1956-1957.

El camí figura al cadastre antic, dibuixat damunt del vol de 1954 i la titularitat cadastral del camí és pública. Al cadastre antic el camí constituïa el límit entre els polígons 1 i 2.

El camí té la denominació de "Camí de la Bruguera" i "Camí de Sant Martí" a la cartografia oficial vigent de l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya (sèrie 5000) i va ser inclòs *Inventari de camins rurals i pistes forestals de la Selva*, del Consell Comarcal de la Selva, de l'any 2003, amb els noms de "Camí de la Casa Nova del Pla, camí de Sant Martí a Bosses Vinyes i de Bosses Vinyes al Pantà de Susqueda".

La secció nova del camí, construïda per Hidroelèctrica de Catalunya, fou cedida a l'Ajuntament de Susqueda per mitjà del "Conveni entre l'Ajuntament de Susqueda i ENDESA GENERACIÓN per a la cessió de finques rústiques corresponents a diversos trams del camí entre el santuari del Coll i Sant Martí Sacalm en l'àmbit de l'embassament de Susqueda", signat a Susqueda en data 9 de novembre de 2017.

El tram cedit comprèn les parcel·les amb referència cadastral:

- 17206A002090310000XB
- 17206A002090300000XA

- 17206A001090040000XR

La totalitat del camí està senyalitzada formant part dels itinerari GR83 i PR222 (Camí ral de Sant Benet al Far).

Al POUM de Susqueda el camí està inclòs dins la Xarxa bàsica local (X2): constituïda per el camí de Sant Martí Sacalm al Santuari de la Mare de Déu del Coll, la carretera del Pasteral a la presa de Susqueda i la carretera d'Amer a Sant Martí Sacalm. Subjectes a la seva legislació específica i les condicions de "via integrada" establertes a l'apartat 6 de l'article 4.4 de les NOT.

El camí està inclòs al catàleg de béns a protegir del POUM de Susqueda (C-01), en qualitat de Patrimoni ambiental i paisatgístic, amb la categoria C: Bé amb protecció urbanística (BPU), amb un nivell de protecció: Integral. Es protegeix el conjunt del camí encara existent, tant en el traçat com en els seus elements més característics, parets, paviments, que el delimiten.

2. Camí de Susqueda al Pasteral

El camí de Susqueda al Pasteral és un camí asfaltat amb una amplada mitjana de 6,0 metres. El camí arrencava del Pont vell de Susqueda i resseguia la riba esquerra del Ter. Fins a la construcció de la presa, el camí discorria en paral·lel a un altre camí que seguia la riba dreta i ambdós camins es connectaven a través de la passera de Sant Miquel (situada on es troba actualment el pont de la presa). Actualment el camí asfaltat arrenca de la presa i segueix direcció est pel terme d'Osor fins al Ravionet on torna a discórrer pel terme de Susqueda fins a uns 500 metres del pont que dona accés a la central elèctrica situada ja al terme d'Amer.

El camí històric ja figura al mapa de la província de Girona de Francisco Coello, de l'any 1851, i està documentat cartogràficament també al *Mapa del Montseny, les Guilleries i Collsacabra* de Juli Serra, de 1890, i al *Mapa Militar Itinerario de España*, de 1914.

El camí s'esmenta a l'acta d'atermenament del terme municipal de Susqueda amb Osor de l'any 1927, amb el nom de "*Camino de Susqueda al Pasteral*", i també consta al quadern del *Instituto Geográfico*, de l'any 1928, que acompanya l'acta d'atermenament.

El camí figura al primer mapa oficial del terme municipal de Susqueda, la planimetria a escala 1:25.000 elaborada per la *Dirección General del Instituto Geográfico* l'any 1928 amb el nom de "*Camino de Susqueda al Pasteral*" i, novament, a la minuta del Mapa Topogràfic Nacional de l'any 1950 amb el mateix nom.

L'existència i el traçat del camí estan documentats fotogramètricament pels vols americans Sèrie A, de 1945-1946, i Sèrie B, de 1956-1957. Al cadastre antic el camí constituïa el límit entre els polígons 1 i 2.

Al POUM de Susqueda el camí està inclòs dins la Xarxa bàsica local (X2): constituïda per el camí de Sant Martí Sacalm al Santuari de la Mare de Déu del Coll, la carretera del Pasteral a la presa de Susqueda i la carretera d'Amer a Sant Martí Sacalm. Subjectes a la seva legislació específica i les condicions de "via integrada" establertes a l'apartat 6 de l'article 4.4 de les NOT.

3. Camí de Susqueda al Coll

El camí de Susqueda al Coll és un camí de ferradura amb una amplada mitjana de 2,0 metres. Aquest camí era tradicionalment l'itinerari més directe per accedir al Coll des del nucli de Susqueda.

Es tracta d'un camí històric documentat cartogràficament al *Mapa del Montseny, les Guilleries i Collsacabra* de Juli Serra, de 1890, i al *Mapa Militar Itinerario de España*, de 1914.

El camí figura al primer mapa oficial del terme municipal de Susqueda, la planimetria a escala 1:25.000 elaborada per la *Dirección General del Instituto Geográfico* l'any 1928 amb el nom de "*Camino de Susqueda al Coll*" i, novament, a la minuta del Mapa Topogràfic Nacional de l'any 1950 amb el mateix nom.

L'existència i el traçat del camí estan documentats fotogramètricament pels vols americans Sèrie A, de 1945-1946, i Sèrie B, de 1956-1957.

La part del camí que fou submergida per l'embassament (a la documentació: "*camino que unía el extinguido pueblo de Susqueda con el vecindario del Coll*") fou expropiada i venuda a Hidroeléctrica de Catalunya SA mitjançant l'acord adoptat per l'Ajuntament de Susqueda amb data 31 d'agost de 1969. En l'acord hom assigna al camí una amplada de 4,0 metres.

El camí està senyalitzat formant part de l'itinerari PR222 (Camí ral de Sant Benet al Far).

4. Camí de Susqueda a Querós

El camí de Susqueda a Querós és un camí de terra amb una amplada mitjana de 3,0 metres. Es tracta d'un camí planer que arrencava del pont vell de Susqueda i planejava per la riba dreta del Ter en direcció a Querós i la Plana de Vic per Rupit. El seu traçat coincideix en bona part amb el de l'actual "*Camí de la Dreta*", anomenat "*Camí de Querós*" a la cartografia oficial vigent de l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya (sèrie 5000).

El camí s'esmenta a l'acta d'atermenament del terme municipal de Susqueda amb l'antic municipi de Sant Joan de Fàbregues de l'any 1923, amb el nom de "*Camino de Rupit a Carós*", i també consta amb el nom de "*Camino de Carós a Susqueda*" al quadern del *Instituto Geográfico*, de l'any 1926, que acompanya l'acta d'atermenament.

El camí històric ja figura al mapa de la província de Girona de Francisco Coello, de l'any 1851, i està documentat cartogràficament també al primer mapa oficial del terme municipal de Susqueda, la planimetria a escala 1:25.000 elaborada per la *Dirección General del Instituto Geográfico* l'any 1928 amb el nom de "*Camino de Carós*" i, novament, a la minuta del Mapa Topogràfic Nacional de l'any 1950 amb el mateix nom.

L'existència i el traçat del camí estan documentats fotogramètricament pels vols americans Sèrie A, de 1945-1946, i Sèrie B, de 1956-1957.

El camí figura al cadastre antic, dibuixat damunt del vol de 1954 i la titularitat cadastral del camí és pública.

El camí va ser inclòs *Inventari de camins rurals i camins i pistes forestals de la Selva*, del Consell Comarcal de la Selva, de l'any 2003, amb el nom de "Camí del Pantà del Coll".

Al POUM de Susqueda el camí està inclòs parcialment dins la Xarxa de trànsit restringit (Xr). Camins i trams de camins de connexió entre la xarxa viària local i la xarxa viària complementària i els itineraris paisatgístics i que aquest POUM considera necessaris per afavorir el gaudiment de la natura del municipi, i que per les seves condicions específiques convé mantenir tancats al trànsit rodat o bé restringir-lo a veïns.

5. Camí de Susqueda a Montdois

El camí de Susqueda a Montdois és el camí històric de Susqueda al santuari de la Mare de Déu de Montdois, passant per la Muntada. Es tracta d'un camí de camí de ferradura amb una amplada mitjana de 2,0 metres.

El camí històric ja figura al mapa de la província de Girona de Francisco Coello, de l'any 1851, i està documentat cartogràficament també al *Mapa del Montseny, les Guilleries i Collsacabra* de Juli Serra, de 1890, i al *Mapa Militar Itinerario de España*, de 1914.

El camí figura al primer mapa oficial del terme municipal de Susqueda, la planimetria a escala 1:25.000 elaborada per la *Dirección General del Instituto Geográfico* l'any 1928 amb el nom de "*Camino de Mondoys*" i, novament, a la minuta del Mapa Topogràfic Nacional de l'any 1950 amb el mateix nom.

L'existència i el traçat del camí estan documentats fotogramètricament pels vols americans Sèrie A, de 1945-1946, i Sèrie B, de 1956-1957.

6. Camí de Susqueda a Pruit

Es tracta del camí vell de Susqueda a Pruit i Rupit. El camí inventariat correspon a un camí de terra amb una amplada mitjana de 3,0 metres, però la darrera secció del camí conserva el caràcter original de camí de ferradura amb una amplada mitjana de 2,0 metres.

La part del camí que fou submergida per l'embassament ("*parte del antiguo camino vecinal que se extendía entre Susqueda y Rupit*") fou expropiada i venuda a Hidroeléctrica de Catalunya SA mitjançant l'acord adoptat per l'Ajuntament de Susqueda amb data 31 d'agost de 1969.

El camí històric ja figura al mapa de la província de Girona de Francisco Coello, de l'any 1851, i està documentat cartogràficament també al *Mapa del Montseny, les Guilleries i Collsacabra* de Juli Serra, de 1890, i al *Mapa Militar Itinerario de España*, de 1914.

El camí s'esmenta a l'acta d'atermenament del terme municipal de Susqueda amb l'antic municipi de Sant Joan de Fàbregues de l'any 1923, amb el nom de "*Camino de Rupit a Susqueda*".

El camí figura al primer mapa oficial del terme municipal de Susqueda, la planimetria a escala 1:25.000 elaborada per la *Dirección General del Instituto Geográfico* l'any 1928 amb el nom de "*Camino de Pruit*" i, novament, a la minuta del Mapa Topogràfic Nacional de l'any 1950 amb el mateix nom.

L'existència i el traçat del camí estan documentats fotogramètricament pels vols americans Sèrie A, de 1945-1946, i Sèrie B, de 1956-1957.

Figura amb el nom de "*Camí del Bonagre*" a la cartografia oficial vigent de l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya (sèrie 5000).

7. Camí de Susqueda al Puig

El camí de Susqueda al Puig és un camí de terra amb una amplada mitjana de 4,0 metres. Es tracta del camí del veïnat del Puig i Paderneres i també de Sant Joan de Fàbregues.

El camí històric està documentat cartogràficament al *Mapa del Montseny, les Guilleries i Collsacabra* de Juli Serra, de 1890.

El camí s'esmenta a l'acta d'atermenament del terme municipal de Susqueda amb l'antic municipi de Sant Joan de Fàbregues de l'any 1926, amb el nom de "*Camino del Puig*" i també consta amb el mateix nom al quadern del *Instituto Geográfico* de l'any 1928 que acompanya l'acta d'atermenament.

El camí figura al primer mapa oficial del terme municipal de Susqueda, la planimetria a escala 1:25.000 elaborada per la *Dirección General del Instituto Geográfico* l'any 1928 amb el nom de "*Camino del Puig*" i, novament, a la minuta del Mapa Topogràfic Nacional de l'any 1950 amb el mateix nom.

L'existència i el traçat del camí estan documentats fotogramètricament pels vols americans Sèrie A, de 1945-1946, i Sèrie B, de 1956-1957.

El camí figura amb el nom de “*Camí del Puig*”, “*Camí de Puig de Rajols*” i “*Camí de Padernerres*” a la cartografia oficial vigent de l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya (sèrie 5000).

8. Camí del Sui

El camí del Sui és un camí històric d'accés al disseminat (Can Mariner, Ca n'Auradell, el Sui, Can Prat d'en Serra). Fora del terme el camí es bifurca conduint bé a Can Serrallonga, bé al Coll de Querós, on enllaça amb el camí ral de Sant Hilari.

La secció del camí que condueix del Sui al Coll de Querós i a Can Serrallonga ja figura al mapa de la província de Girona de Francisco Coello, de l'any 1851, i apareix igualment al *Mapa del Montseny, les Guillerries i Collsacabra* de Juli Serra, de 1890.

El camí inventariat apareix dibuixat al quadern del *Instituto Geográfico*, de l'any 1928, que acompanya l'acta d'atermenament dels termes municipals de Susqueda i Sant Hilari Sacalm, amb el nom de “*Camino de la Serra Brunquera*”.

El camí històric està documentat cartogràficament també al primer mapa oficial del terme municipal de Susqueda, la planimetria a escala 1:25.000 elaborada per la *Direcció General del Instituto Geográfico* l'any 1928 amb el nom de “*Camino del Sui*” i la seva continuació dins del terme municipal de Sant Hilari Sacalm amb el nom de “*Camino de Serrallonga*”, i, novament, a la minuta del Mapa Topogràfic Nacional de l'any 1950 amb les mateixes denominacions.

L'existència i el traçat del camí estan documentats fotogramètricament pels vols americans Sèrie A, de 1945-1946, i Sèrie B, de 1956-1957.

El camí apareix al cadastre antic dibuixat sobre el vol de 1954 i la titularitat cadastral és pública. Al cadastre antic el camí constituïa el límit entre els polígons 6 i 7.

El camí figura amb el nom de “*Carretera del Sui*” i “*Carretera de Can Mariner*” a la cartografia oficial vigent de l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya (sèrie 5000).

El camí està senyalitzat formant part de l'itinerari del GR178.

Al POUM de Susqueda el camí està inclòs parcialment dins la Xarxa de trànsit restringit (Xr). Camins i trams de camins de connexió entre la xarxa viària local i la xarxa viària complementària i els itineraris paisatgístics i que aquest POUM considera necessaris per afavorir el gaudiment de la natura del municipi, i que per les seves condicions específiques convé mantenir tancats al trànsit rodat o bé restringir-lo a veïns.

El camí està inclòs al catàleg de béns a protegir del POUM de Susqueda (C-02), en qualitat de Patrimoni ambiental i paisatgístic, amb la categoria C: Bé amb protecció urbanística (BPU), amb un nivell de protecció: Integral. Es protegeix el conjunt del camí encara existent, tant en el traçat com en els seus elements més característics, parets, paviments, que el delimiten.

A l'interior d'aquesta finca, entre el Sui i Can Prat d'en Serra, passant per Can Serra Bronquera, el camí inventariat correspon al camí públic de ferradura original (amb un traçat diferent al de la pista forestal que figura com a “*Carretera de Can Prat d'en Serra*” a la sèrie 5000 ICGC), i des de Can Prat d'en Serra fins al límit de terme segueix el recorregut del GR 178 que ha vingut a substituir el traçat original del camí de Serrallonga, actualment en desús i perdut.

Pel que fa a l'amplada i al tipus de ferm, des de l'origen al Sui, el camí inventariat correspon a una pista de terra amb una amplada mitjana de 3,5 m i del Sui al límit de terme a un camí de ferradura de 2,0 m.

9. Camí de Fornils

El camí del Fornils és un camí originalment de ferradura amb una amplada mitjana de 2 m, si bé, actualment, les seccions inicials i finals del camí corresponen a pistes de terra amb una amplada superior (3,0 metres).

Es tracta d'un camí veïnal que comunicava el poble de Susqueda amb les masies situades sobre la riba dreta de la riera de Rupit i aquestes amb el veïnat de Fornils. La part del camí que fou submergida per l'embassament (“*camino que unía Susqueda con el lugar conocido por Fornils*”) fou expropiada i venuda a Hidroeléctrica de Cataluña SA mitjançant l'acord adoptat per l'Ajuntament de Susqueda amb data 31 d'agost de 1969.

Actualment, part del traçat del camí original està incorporat al camí de l'Esquerra de l'embassament, entre les cases del Llomà i de la Grevolosa. El camí s'enfila per la carena de la Serra de Sant Pau fins a la masia de Can Sant Pau on conflueix amb el camí 20 per accedir al castell de Fornils. El camí s'hauria de recuperar en una part important d'aquest tram superior.

Es tracta d'un camí històric que està documentat cartogràficament al *Mapa del Montseny, les Guillerries i Collsacabra* de Juli Serra, de 1890.

L'existència i el traçat del camí estan documentats fotogramètricament pels vols americans Sèrie A, de 1945-1946, i Sèrie B, de 1956-1957.

La part inicial del camí, a la zona de l'embassament, va ser inclòs *Inventari de camins rurals i camins i pistes forestals de la Selva*, del Consell Comarcal de la Selva, de l'any 2003, amb el codi 00266 i el nom de “*Camí del Pantà de Susqueda*”.

10. Camí nou del Coll

El camí nou del Coll és un camí veïnal amb dues seccions: una secció asfaltada de 4,5 metres d'amplada des de la carretera de la riba dreta de l'embassament de Susqueda, i una secció de terra, de 3,5 metres d'amplada, amb manteniment municipal.

El camí nou aprofita en bona part el traçat del camí públic original (de 4,0 m d'amplada segons l'acord d'expropiació de 1969), del qual constitueix una millora. Aquest fet té un reflex en la titularitat cadastral, que correspon a l'Ajuntament de Susqueda.

D'acord amb la investigació dels camins de Susqueda afectats per la construcció de l'embassament (Campillo, 2015), no consta al Registre de la Propietat que ENDESA adquirís terrenys destinats específicament a la construcció del camí per part de l'antiga Hidroelèctrica de Catalunya, ja que sols consta l'expropiació l'any 1969 de la part submergida del camí.

L'Ajuntament de Susqueda aparenta, doncs, ésser el titular dominical del camí, si bé no consta documentalment que fos el municipi el promotor del camí nou, ni consta tampoc de quina manera hauria disposat dels terrenys per a la seva construcció o millora.

El camí figura amb el nom de “*Carretera del Coll*” a la cartografia oficial vigent de l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya (sèrie 5000).

El camí està senyalitzat formant part de l'itinerari del GR83.

Al POUM de Susqueda el camí està inclòs dins la Xarxa complementària (X3p: xarxa viària complementària projectada): inclou tota la xarxa viària complementària formada pels principals camins de comunicació, pavimentats o no; i, parcialment dins la Xarxa de trànsit restringit (Xr). Camins i trams de camins de connexió entre la xarxa viària local i la xarxa viària complementària i els itineraris paisatgístics i que aquest POUM considera necessaris per afavorir el gaudiment de la natura del municipi, i que per les seves condicions específiques convé mantenir tancats al trànsit rodat o bé restringir-lo a veïns.

El camí està inclòs al catàleg de béns a protegir del POUM de Susqueda (C-01), en qualitat de Patrimoni ambiental i paisatgístic, amb la categoria C: Bé amb protecció urbanística (BPU), amb un nivell de protecció: Integral. Es protegeix el conjunt del camí encara existent, tant en el traçat com en els seus elements més característics, parets, paviments, que el delimiten.

11. Camí ral per Sant Benet

El camí ral per Sant Benet és un camí amb dues seccions.

La primera correspon al camí ral històric, camí de ferradura que actualment s'usa per pujar a Sant Benet a Peu. Aquesta secció del camí té una amplada de 2,0 metres i està senyalitzada formant part de l'itinerari PR222 (Camí ral de Sant Benet al Far).

Aquest camí ja apareix descrit l'any 1899 per Artur Osona a la *Guia-itinerària de la regió del Montseny y Guillerias*:

Nº 64. De Coll de Carós al Coll y Santuari de la Mare de Déu del Coll. Del Coll de Carós en 45 minuts se puja a cap a Porta Barrada o Montanya de Sant Benet, y en 15 més al punt culminant [...] De Porta Barrada se baixa al grandíós Santuari de la Mare de Déu del Coll en 30 minuts... p. 71-72.

Havent quedat en desús la continuació del camí ral original, la segona secció del camí inventariat correspon a la pista que figura amb el nom de "*Carretera de Sant Benet*" a la cartografia oficial vigent de l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya (sèrie 5000). Aquesta secció del camí s'inventaria igualment com a camí de ferradura o via transitable únicament amb mitjans no motoritzats, amb una amplada igualment de 2,0 metres. Conseqüentment, el trànsit amb vehicles de motor per la pista forestal de propietat privada és d'ús restringit a vehicles autoritzats.

Al POUM de Susqueda el camí està inclòs dins la Xarxa complementària (X3p: xarxa viària complementària projectada): inclou tota la xarxa viària complementària formada pels principals camins de comunicació, pavimentats o no.

12. Camí vell del Coll al Sui

El camí vell del Coll al Sui és un camí originalment de ferradura amb una amplada mitjana de 2,0 metres, si bé actualment en diferents punts del seu traçat participa de diverses pistes forestals amb una amplada superior.

El camí arrenca del mas Celrò al veïnat del Coll i condueix al Soler i el Sui (originalment també al mas Gelabert).

El camí històric està documentat cartogràficament al *Mapa del Montseny, les Guillerias i Collsacabra* de Juli Serra, de 1890, i figura també al primer mapa oficial del terme municipal de Susqueda, la planimetria a escala 1:25.000 elaborada per la *Direcció General del Instituto Geográfico* l'any 1928 amb el nom de "*Camino del Sui*".

L'existència i el traçat del camí estan documentats fotogramètricament pels vols americans Sèrie A, de 1945-1946, i Sèrie B, de 1956-1957.

El camí està senyalitzat formant part de l'itinerari del GR178.

Al POUM de Susqueda el camí està inclòs parcialment dins la Xarxa de trànsit restringit (Xr). Camins i trams de camins de connexió entre la xarxa viària local i la xarxa viària complementària i els itineraris paisatgístics i que aquest POUM considera necessaris per afavorir el gaudiment de la natura del municipi, i que per les seves condicions específiques convé mantenir tancats al trànsit rodat o bé restringir-lo a veïns.

13. Camí vell de Susqueda al Sui

El camí vell de Susqueda al Sui es un camí de ferradura originalment amb una amplada inferior a 2,0 metres, si bé actualment en diferents punts del seu traçat participa de diverses pistes forestals amb una amplada superior.

El camí històric arrencava del pont de Susqueda i conduïa al Sui passant per Can Marquès, Can Roques Albes i Can Landeric. Al Sui el camí enllaçava amb el camí del Sui a Serralonga i al Coll de Querós (per Can Prat d'en Serra) des d'on prosseguia en direcció a Sant Hilari Sacalm pel camí ral.

El camí històric ja figura al mapa de la província de Girona de Francisco Coello, de l'any 1851, i està documentat cartogràficament també al *Mapa del Montseny, les Guillerias i Collsacabra* de Juli Serra, de 1890.

L'existència i el traçat del camí estan documentats fotogramètricament pels vols americans Sèrie A, de 1945-1946, i Sèrie B, de 1956-1957.

14. Camí de Vilanova de Sau o de Sant Hilari

El camí de Vilanova de Sau o de Sant Hilari correspon al camí ral, de naturalesa històrica, del Coll a Sant Hilari Sacalm i Vic. Es tracta d'un camí de ferradura amb una amplada mitjana de 2,0 metres.

El camí històric apareix documentat en l'escriptura de segregació i venda de l'heretat on s'ubica la Fonda Nova, de l'any 1911, com a "*camino público que dirige a Vich*".

El camí apareix dibuixat al quadern del *Instituto Geográfico*, de l'any 1928, que acompanya l'acta d'atermenament dels termes municipals de Susqueda i Osor, amb el nom de "*Camino de Vilanova de Sau a Osor*".

El camí històric ja figura al mapa de la província de Girona de Francisco Coello, de l'any 1851, i a la *Mapa Militar Itinerario de España*, de 1914, i està documentat cartogràficament també al primer mapa oficial del terme municipal de Susqueda, la planimetria a escala 1:25.000 elaborada per la *Direcció General del Instituto Geográfico* l'any 1928 amb el nom de "*Camino de Vilanova de Sau a Osor*" i, novament, a la minuta del Mapa Topogràfic Nacional de l'any 1950 amb el mateix nom.

L'existència i el traçat del camí estan documentats fotogramètricament pels vols americans Sèrie A, de 1945-1946, i Sèrie B, de 1956-1957.

16. Camí del Far

El camí del Far és un camí asfaltat amb una amplada mitjana de 4,5 metres. Es tracta d'un camí romeu que dona accés al Santuari de la Mare de Déu del Far des del Coll de Condreu (carretera C-153).

La primera representació cartogràfica del camí es troba al *Croquis que manifiesta el terreno comprendido entre los caminos de Vich a Gerona pasando por Coll Sacabra, altura de la Salud y Amer*, de l'any 1809.

El camí històric s'esmenta a l'acta d'atermenament del terme municipal de Susqueda amb les Planes d'Hostoles de l'any 1927:

Tercer Mojón... Está situado junto al borde superior del corte vertical conocido por singles de Far al Nor-Oeste de del camino conocido por Grao de Santa Ana y en la margen izquierda del camino de la Salud a Far

i apareix també dibuixat al quadern del *Instituto Geográfico*, de l'any 1927, que acompanya l'acta d'atermenament dels termes municipals de Susqueda i Les Planes d'Hostoles, del mateix any, amb el nom de "*Camino de Almadans o de la Salud al Far*".

El camí històric ja figura al mapa de la província de Girona de Francisco Coello, de l'any 1851, i està documentat cartogràficament al *Mapa del Montseny, les Guilleries i Collsacabra* de Juli Serra, de 1890, i també al primer mapa oficial del terme municipal de Susqueda, la planimetria a escala 1:25.000 elaborada per la *Direcció General del Instituto Geográfico* l'any 1928 amb el nom de "*Camino de la Salud al Far*" i, novament, a la minuta del Mapa Topogràfic Nacional de 1950 amb el mateix nom, i al mapa del municipi de Sant Martí Sacalm, de l'any 1936.

L'existència i el traçat del camí estan documentats fotogramètricament pels vols americans Sèrie A, de 1945-1946, i Sèrie B, de 1956-1957.

El camí figura al cadastre antic, dibuixat damunt del vol de 1954 i la titularitat cadastral és pública.

El camí va ser inclòs *Inventari de camins rurals i camins i pistes forestals de la Selva*, del Consell Comarcal de la Selva, de l'any 2003, amb el nom de "Camí del Far".

Al POUM de Susqueda el camí està inclòs dins la Xarxa bàsica local (X2): constituïda per el camí de Sant Martí Sacalm al Santuari de la Mare de Déu del Coll, la carretera del Pasteral a la presa de Susqueda i la carretera d'Amer a Sant Martí Sacalm. Subjectes a la seva legislació específica i les condicions de "via integrada" establertes a l'apartat 6 de l'article 4.4 de les NOT.

El camí està inclòs al catàleg de béns a protegir del POUM de Susqueda (C-05), en qualitat de Patrimoni ambiental i paisatgístic, amb la categoria C: Bé amb protecció urbanística (BPU), amb un nivell de protecció: Integral. Es protegeix el conjunt del camí encara existent, tant en el traçat com en els seus elements més característics, parets, paviments, que el delimiten.

17. Camí de Sant Martí Sacalm al Far

El camí de Sant Martí Sacalm al Far és un camí de ferradura amb una amplada mitjana de 2,0 metres.

Es tracta d'un camí romeu que dona accés al santuari de la Mare de Déu del Far des del nucli de Sant Martí Sacalm. El camí surt del poble en direcció nord pel collet de Sant Martí i s'enfila pel bosc fins al peu del Grau de Santa Anna que permet superar la cinglera abans de connectar amb el camí del Far.

La primera representació cartogràfica del camí es troba al *Croquis que manifiesta el terreno comprendido entre los caminos de Vich a Gerona pasando por Coll Sacabra, altura de la Salud y Amer*, de l'any 1809.

El camí històric ja figura al mapa de la província de Girona de Francisco Coello, de l'any 1851, i està documentat cartogràficament també al *Mapa del Montseny, les Guilleries i Collsacabra* de Juli Serra, de 1890.

El camí apareix dibuixat al quadern del *Instituto Geográfico*, de l'any 1927, que acompanya l'acta d'atermenament dels termes municipals de Susqueda i Les Planes d'Hostoles, del mateix any, amb el nom de "*Camino del Grao de Santa Ana*".

El camí figura al primer mapa oficial del terme municipal de Susqueda, la planimetria a escala 1:25.000 elaborada per la *Direcció General del Instituto Geográfico* l'any 1928 amb el nom de "*Camino de San Martin al Far*" i, novament, a la minuta del Mapa Topogràfic Nacional de 1950 amb el mateix nom, i al mapa del municipi de Sant Martí Sacalm, de l'any 1936.

L'existència i el traçat del camí estan documentats fotogramètricament pels vols americans Sèrie A, de 1945-1946, i Sèrie B, de 1956-1957.

El camí figura al cadastre antic, dibuixat damunt del vol de 1954 i la titularitat cadastral és pública. Al cadastre antic el camí constituïa el límit entre els polígons 1 i 2.

La part superior del camí partiona els termes municipals de Susqueda i les Planes d'Hostoles.

El camí està senyalitzat formant part de l'itinerari del PR222 "Camí ral de Sant Benet al Far".

Al POUM de Susqueda el camí està inclòs dins la Xarxa complementària (X3p: xarxa viària complementària projectada): inclou tota la xarxa viària complementària formada pels principals camins de comunicació, pavimentats o no, i parcialment dins la Xarxa d'itineraris paisatgístics (Xi): Camins que aquest POUM considera recorreguts paisatgístics necessaris per afavorir el gaudiment de la natura del municipi i que no són aptes per al trànsit motoritzat.

El camí està inclòs al catàleg de béns a protegir del POUM de Susqueda (C-05), en qualitat de Patrimoni ambiental i paisatgístic, amb la categoria C: Bé amb protecció urbanística (BPU), amb un nivell de protecció: Integral. Es protegeix el conjunt del camí encara existent, tant en el traçat com en els seus elements més característics, parets, paviments, que el delimiten.

18. Camí de Sant Martí Sacalm a les Planes d'Hostoles

El camí de Sant Martí Sacalm a les Planes és un camí veïnal amb ferm de terra amb una amplada mitjana de 3,0 metres. El camí surt del Collet de Sant Martí i segueix direcció nord fins al Noguer de Parcens, al Pla de Murriola on s'endinsa primer al terme municipal d'Amer i després al de les Planes d'Hostoles on baixa cap el nucli d'aquest municipi per la Costa de Puigmateu.

El camí històric ja figura al mapa de la província de Girona de Francisco Coello, de l'any 1851, i està documentat cartogràficament també al *Mapa Militar Itinerario de España*, de 1914.

L'existència i el traçat del camí estan documentats fotogramètricament pels vols americans Sèrie A, de 1945-1946, i Sèrie B, de 1956-1957.

El tram inicial del camí figura al cadastre antic, dibuixat damunt del vol de 1954 i la titularitat cadastral d'aquest tram és pública.

El camí figura amb el nom de "*Camí de Sant Martí Sacalm*", a la cartografia oficial vigent de l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya (sèrie 5000).

El camí va ser inclòs en una part del traçat en l'*Inventari de camins rurals i camins i pistes forestals de la Selva*, del Consell Comarcal de la Selva, de l'any 2003, amb el nom de "*Camí de Sant Genís*".

El camí està senyalitzat formant part de l'itinerari del GR83.

Al POUM de Susqueda el camí està inclòs dins la Xarxa complementària (X3p: xarxa viària complementària projectada): inclou tota la xarxa viària complementària formada pels principals camins de comunicació, pavimentats o no.

El camí està inclòs al catàleg de béns a protegir del POUM de Susqueda (C-01), en qualitat de Patrimoni ambiental i paisatgístic, amb la categoria C: Bé amb protecció urbanística (BPU), amb un nivell de protecció: Integral. Es protegeix el conjunt del camí encara existent, tant en el traçat com en els seus elements més característics, parets, paviments, que el delimiten.

19. Camí de Sant Martí Sacalm a Amer

El vell de Sant Martí a Amer per Can Vila és un camí de ferradura amb una amplada mitjana de 2,0 metres.

Es tracta d'un dels dos camins històrics que connectaven Sant Martí amb Amer abans que s'habilités la carretera titularitat de la Diputació de Girona. El camí surt del nucli de Sant Martí i segueix direcció est fins a trobar el límit del terme municipal on pren direcció sudoest fins a l'alçada de Can Vila on s'endinsa al terme d'Amer.

La primera representació cartogràfica del camí es troba al *Croquis que manifiesta el terreno comprendido entre los caminos de Vich a Gerona pasando por Coll Sacabra, altura de la Salud y Amer*, de l'any 1809.

El camí històric ja figura al mapa de la província de Girona de Francisco Coello, de l'any 1851, i està documentat cartogràficament també al *Mapa del Montseny, les Guilleries i Collsacabra* de Juli Serra, de 1890, al *Mapa Militar Itinerario de España*, de 1914, i al mapa del municipi de Sant Martí Sacalm, de l'any 1936.

El camí figura igualment al primer mapa oficial del terme municipal de Susqueda, la planimetria a escala 1:25.000 elaborada per la *Dirección General del Instituto Geográfico* l'any 1928 amb el nom de "*Camino de San Martín Sacal a Amer*" i, novament, a la minuta del Mapa Topogràfic Nacional de 1959 amb el mateix nom.

L'existència i el traçat del camí estan documentats fotogramètricament pels vols americans Sèrie A, de 1945-1946, i Sèrie B, de 1956-1957.

El camí figura al cadastre antic, dibuixat damunt del vol de 1954 i la titularitat cadastral del tram inicial és pública.

20. Camí de la Coma o de Sant Martí Sacalm a Rupit

El Camí de la Coma és un camí amb dues seccions: La primera correspon a un camí de terra amb una amplada mitjana de 2,5 metres; la segon és un camí de ferradura amb una amplada mitjana de 2 m.

És un camí veïnal que connecta el nucli de Sant Martí Sacalm amb Rupit. El camí discorre en direcció oest pel vesant sud de les cingleres del Far i de Casadevall connectant diversos masos i antigues zones de conreu com la Triola i Fornils, que s'intercalen en un terreny boscos. En la zona de la Solella de la Coma el camí s'endinsa en terme de Rupit-Pruit on penetra per la zona del Salt del Ripoll.

El camí històric ja figura al mapa de la província de Girona de Francisco Coello, de l'any 1851, i està documentat cartogràficament també al *Mapa del Montseny, les Guilleries i Collsacabra* de Juli Serra, de 1890, i al mapa del municipi de Sant Martí Sacalm, de l'any 1936.

El camí figura igualment al primer mapa oficial del terme municipal de Susqueda, la planimetria a escala 1:25.000 elaborada per la *Dirección General del Instituto Geográfico* l'any 1928 amb el nom de "*Camino de la Coma*" i, novament, a la minuta del Mapa Topogràfic Nacional de 1959 amb el mateix nom.

L'existència i el traçat del camí estan documentats fotogramètricament pels vols americans Sèrie A, de 1945-1946, i Sèrie B, de 1956-1957.

El camí figura amb el nom de "*Camí de Sant Martí Sacalm a Fornils*", a la cartografia oficial vigent de l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya (sèrie 5000).

Al POUM de Susqueda el camí està inclòs dins la Xarxa complementària (X3p: xarxa viària complementària projectada): inclou tota la xarxa viària complementària formada pels principals camins de comunicació, pavimentats o no, i parcialment dins la Xarxa de trànsit restringit (Xr). Camins i trams de camins de connexió entre la xarxa viària local i la xarxa viària complementària i els itineraris paisatgístics i que aquest POUM considera necessaris per afavorir el gaudiment de la natura del municipi, i que per les seves condicions específiques convé mantenir tancats al trànsit rodat o bé restringir-lo a veïns.

El camí està inclòs al catàleg de béns a protegir del POUM de Susqueda (C-04), en qualitat de Patrimoni ambiental i paisatgístic, amb la categoria C: Bé amb protecció urbanística (BPU), amb un nivell de protecció: Integral. Es protegeix el conjunt del camí encara existent, tant en el traçat com en els seus elements més característics, parets, paviments, que el delimiten.

21. Camí de Rupit al Far

El camí de Rupit al Far és un camí de terra amb una amplada mitjana de 3,0 metres.

Actualment es tracta d'un camí veïnal que condueix del Coll de Condreu a Casadevall (dins del t.m. de Rupit-Pruit), des d'on continua en direcció a Rupit.

El camí històric apareix dibuixat al quadern del *Instituto Geográfico*, de l'any 1926, que acompanya l'acta d'atermenament dels termes municipals de Susqueda i l'antic municipi de Sant Joan de Fàbregues (ara Rupit i Pruit), del mateix any, amb el nom de "*Camino de la Font de San Martín*".

El camí històric ja figura al mapa de la província de Girona de Francisco Coello, de l'any 1851, i està documentat cartogràficament també al mapa del municipi de Sant Martí Sacalm, de l'any 1936.

El camí figura al primer mapa oficial del terme municipal de Susqueda, la planimetria a escala 1:25.000 elaborada per la *Dirección General del Instituto Geográfico* l'any 1928 amb el nom de "*Camino de la Font de San Martín*" i, novament, a la minuta del Mapa Topogràfic Nacional de 1950 amb el mateix nom.

L'existència i el traçat del camí estan documentats fotogramètricament pels vols americans Sèrie A, de 1945-1946, i Sèrie B, de 1956-1957.

Al POUM de Susqueda el camí està inclòs dins la Xarxa complementària (X3p: xarxa viària complementària projectada): inclou tota la xarxa viària complementària formada pels principals camins de comunicació, pavimentats o no.

El camí està inclòs al catàleg de béns a protegir del POUM de Susqueda (C-03), en qualitat de Patrimoni ambiental i paisatgístic, amb la categoria C: Bé amb protecció urbanística (BPU), amb un nivell de protecció: Integral. Es protegeix el conjunt del camí encara existent, tant en el traçat com en els seus elements més característics, parets, paviments, que el delimiten.

22. Camí de Bosses Vinyes

El camí de Bosses Vinyes és originalment un camí de ferradura amb una amplada inferior a 2,0 metres (si bé la primera secció del camí és actualment un camí de terra de 3,5 metres d'amplada).

Es tracta d'un antic camí carener de naturalesa estructurant que des de les Planiques connectava el camí de Susqueda a Sant Martí Sacalm amb el camí de Fornils que des de Susqueda s'enfilava per la vall de de la riera de Rupit (la Grevolosa).

L'existència i el traçat del camí estan documentats fotogramètricament pel vol americà i 1956-1957.

El camí va ser inclòs en l'*Inventari de camins rurals i camins i pistes forestals de la Selva*, del Consell Comarcal de la Selva, de l'any 2003, amb el nom de "*Camí de Bosses Vinyes a al Pantà de Susqueda*".

24. Camí del Serrat de Cal Guilla

El camí del Serrat de Cal Guilla és un camí de ferradura amb una amplada mitjana de 2,0 metres.

Es tracta d'un camí connector que discorre entre el camí de Susqueda a Fornils i el camí de Susqueda al Puig. Aquest darrer camí dona accés al Sant Joan de Fàbregues pel collet de Malafranda, per això el camí constitueix una alternativa de connexió entre Sant Martí Sacalm i Sant Joan de Fàbregues per Fornils. El camí s'hauria de recuperar en una part del seu traçat.

Es tracta d'un camí històric que està documentat cartogràficament al *Mapa del Montseny, les Guilleries i Collsacabra* de Juli Serra, de 1890.

L'existència i el traçat del camí estan documentats fotogramètricament pels vols americans Sèrie A, de 1945-1946, i Sèrie B, de 1956-1957.

25. Camí de Sant Martí Sacalm a Sant Joan de Fàbregues

El camí de Sant Martí Sacalm a Sant Joan de Fàbregues és un camí de terra amb una amplada mitjana de 2,5 metres. El camí segueix el mateix traçat que el camí de Sant Martí a Rupit fins a les Gleies. El camí de Sant Joan de Fàbregues travessa el Quintà de la Coma i el Pla de Balladors i, ja dins del terme de Rupit i Pruit, continua cap a la Donada i el collet de Malafranda.

El camí històric ja figura al mapa de la província de Girona de Francisco Coello, de l'any 1851, i està documentat cartogràficament també al *Mapa del Montseny, les Guilleries i Collsacabra* de Juli Serra, de 1890.

L'existència i el traçat del camí estan documentats fotogramètricament pels vols americans Sèrie A, de 1945-1946, i Sèrie B, de 1956-1957.

Al POUM de Susqueda el camí està inclòs dins la Xarxa de trànsit restringit (Xr). Camins i trams de camins de connexió entre la xarxa viària local i la xarxa viària complementària i els itineraris paisatgístics i que aquest POUM considera necessaris per afavorir el gaudiment de la natura del municipi, i que per les seves condicions específiques convé mantenir tancats al trànsit rodat o bé restringir-lo a veïns.

26. Camí de Sant Martí Sacalm a Sant Genís Sacosta

El camí de Sant Martí Sacalm a Sant Genís Sacosta és un camí de terra amb una amplada mitjana de 3,0 metres. Aquest camí segueix el mateix traçat que el camí de Sant Martí a les Planes (codi 18) fins al Noguer de Parcens i des d'aquest punt segueix direcció est pel Pla de Murriola fins al límit de terme amb Amer per on continua fins a l'Obac (on conflueix amb el camí 19) i Sant Genís.

El camí històric ja figura al *Mapa Militar Itinerario de España*, de 1914.

L'existència i el traçat del camí estan documentats fotogramètricament pels vols americans Sèrie A, de 1945-1946, i Sèrie B, de 1956-1957.

27. Camí de Sant Martí Sacalm a Fornils i la Costa del Roure

El camí del Sant Martí Sacalm a Fornils i la Costa del Roure és un camí amb dues seccions: La primera -entre el camí de la Coma i la Triola (Fornils)- correspon a un camí de terra de 3,0 metres d'amplada; la segona -de Fornils al cap del cingle- correspon a un camí de ferradura amb una amplada mitjana de 2,0 metres.

Des de la Triola el camí s'enfila per la Costa del Roure fins al cingle de les Vinyes assolint el Pla de l'Om, on enllaça amb el camí de Papalló, que condueix al veïnat del Llorà. Es tracta històricament del camí de Sant Martí i Fornils a Pruit.

La primera secció del camí històric està documentada cartogràficament al *Mapa del Montseny, les Guilleries i Collsacabra* de Juli Serra, de 1890, i la segona està documentada fotogramètricament pels vols americans Sèrie A, de 1945-1946, i Sèrie B, de 1956-1957.

Al POUM de Susqueda el camí està inclòs parcialment dins la Xarxa de trànsit restringit (Xr). Camins i trams de camins de connexió entre la xarxa viària local i la xarxa viària complementària i els itineraris paisatgístics i que aquest POUM considera necessaris per afavorir el gaudiment de la natura del municipi, i que per les seves condicions específiques convé mantenir tancats al trànsit rodat o bé restringir-lo a veïns, i parcialment dins la Xarxa d'itineraris paisatgístics (XI): Camins que aquest POUM considera recorreguts paisatgístics necessaris per afavorir el gaudiment de la natura del municipi i que no són aptes per al trànsit motoritzat.

El camí està inclòs al catàleg de béns a protegir del POUM de Susqueda (C-04), en qualitat de Patrimoni ambiental i paisatgístic, amb la categoria C: Bé amb protecció urbanística (BPU), amb un nivell de protecció: Integral. Es protegeix el conjunt del camí encara existent, tant en el traçat com en els seus elements més característics, parets, paviments, que el delimiten.

28. Camí de Sant Martí Sacalm a la Serra de la Masó pel Pla Senador

El camí del Sant Martí Sacalm a la Serra de la Masó pel Pla Senador és un camí de terra amb dues seccions diferenciades pel que fa a l'amplada. El camí arranca del Pla de Sant Martí i fins als camps de la Masó té un amplada mitjana de 3,0 metres que permet l'accés rodat. A partir d'aquest indret, el camí esdevé un camí de ferradura amb una amplada mitjana de 2,0 metres que davalla per la carena de la Serra de la Masó fins a desembocar al camí del marge esquerre de l'embassament.

Es tracta d'un camí històric que està documentat cartogràficament al *Mapa del Montseny, les Guilleries i Collsacabra* de Juli Serra, de 1890.

L'existència i el traçat del camí estan documentats fotogramètricament pels vols americans Sèrie A, de 1945-1946, i Sèrie B, de 1956-1957.

30. Camí de la Salut

El camí de la Salut és un camí de terra amb una amplada mitjana de 3,0 metres. És un camí romeu que dona accés al santuari de la Mare de Déu de la Salut, des de la carretera C-153 on conflueix en la zona del Pont de Papalló. El primer tram discorre uns 500 metres pel terme municipal de Rupit-Pruit, entre el Pont i la Font de la Bassa Canyamera per després endinsar-se en el terme de Susqueda per on discorre fins a la confluència amb el camí d'Armadans quan es torna a endinsar al terme de Rupit-Pruit. En aquest punt, el camí d'Armadans segueix pel límit de terme dels dos municipis fins al Collet de l'Aire.

Es tracta d'un camí històric que està documentat cartogràficament al *Mapa Militar Itinerario de España, de 1914*.

El camí històric apareix dibuixat al quadern del *Instituto Geográfico*, de l'any 1926, que acompanya l'acta d'atermenament dels termes municipals de Susqueda i Pruit-Rupit del mateix any, amb el nom de "*Camino Nuevo de la Salud*".

El camí figura al primer mapa oficial del terme municipal de Susqueda, la planimetria a escala 1:25.000 elaborada per la *Dirección General del Instituto Geográfico* l'any 1928 amb el nom de "*Camino de la Salud*" i, novament, a la minuta del Mapa Topográfico Nacional de 1950 amb el mateix nom. El camí consta també al mapa del municipi de Sant Martí Sacalm, de l'any 1936.

L'existència i el traçat del camí estan documentats fotogramètricament pels vols americans Sèrie A, de 1945-1946, i Sèrie B, de 1956-1957.

31. Camí vell de la Salut

El camí vell de la Salut és un camí de ferradura amb una amplada mitjana de 2,0 metres.

Aquest camí, com el camí nou, arrenca del Pont de Papalló (carretera C-153). L'antic camí romeu segueix la línia del límit municipal entre Susqueda i Rupit-Pruit en pràcticament tot el recorregut fins a confluïr amb el camí nou a uns 200 metres passada la cabana de la Jaça.

Es tracta d'un camí històric que està documentat cartogràficament al *Mapa Militar Itinerario de España, de 1914*.

El camí històric apareix dibuixat al quadern del *Instituto Geográfico*, de l'any 1926, que acompanya l'acta d'atermenament dels termes municipals de Susqueda i Pruit-Rupit del mateix any, amb el nom de "*Camino Viejo de la Salud*".

L'existència i el traçat del camí estan documentats fotogramètricament pels vols americans Sèrie A, de 1945-1946, i Sèrie B, de 1956-1957.

32. Camí del Pas dels Bous

El camí del Pas dels Bous és una variant del camí de Susqueda a Sant Martí Sacalm.

Actualment és un camí rodat de terra amb una amplada mitjana de 3,0 metres.

El camí està documentat cartogràficament a la sèrie 5000 del Mapa Topogràfic de Catalunya de l'Institut Geogràfic i Geològic de Catalunya amb el nom de "*Camí del Pas dels Bous*". El nom apunta indicatiuament que podria tractar-se d'un camí ramader.

L'existència i el traçat del camí estan documentats fotogramètricament pels vols americans Sèrie A, de 1945-1946, i Sèrie B, de 1956-1957.

33. Camí de la Salut per Armadans

El camí de la Salut per Armadans és un dels camins romeus que condueixen al Santuari de la Salut. Es tracta d'un camí de ferradura amb una amplada mitjana de 2,0 metres.

El camí arrenca del Coll de Condreu i transcorre pel límit del terme municipal de Susqueda amb les Planes d'Hostoles fins al Collet de l'Aire. A Coll de Condreu connecta amb el camí del Far, i des d'aquest amb el camí de Sant Martí Sacalm al Far pel grau de Santa Anna. Això convertia aquest camí en una de les vies d'accés a ambós santuaris per Susqueda i altres zones de la vall del Brugent. En l'actualitat, el primer tram entre el coll de Condreu i Armadans es realitza per un camí asfaltat, però el traçat original pujava directe des de Condreu fins al mirador d'Armadans seguint la línia del terme municipal.

La primera representació cartogràfica del camí es troba al *Croquis que manifiesta el terreno comprendido entre los caminos de Vich a Gerona pasando por Coll Sacabra, altura de la Salud y Amer*, de l'any 1809.

El camí històric ja figura al *Mapa del Montseny, les Guilleries i Collsacabra* de Juli Serra, de 1890.

El camí apareix dibuixat al quadern del *Instituto Geográfico*, de l'any 1926, que acompanya l'acta d'atermenament dels termes municipals de Susqueda i de l'antic municipi de Sant Joan de Fàbregues (ara Pruit-Rupit) del mateix any, amb el nom de "*Camino de Almadans*".

El camí figura al primer mapa oficial del terme municipal de Susqueda, la planimetria a escala 1:25.000 elaborada per la *Dirección General del Instituto Geográfico* l'any 1928 amb el nom de "*Camino del Almadans*" i, novament, a la minuta del Mapa Topogràfic Nacional de 1950 amb el mateix nom. El camí consta també al mapa del municipi de Sant Martí Sacalm, de l'any 1936.

L'existència i el traçat del camí estan documentats fotogramètricament pels vols americans Sèrie A, de 1945-1946, i Sèrie B, de 1956-1957.

Es tracta d'un camí ramader segons la retolació de la sèrie 5000 del Mapa Topogràfic de Catalunya de l'Institut Cartogràfic que recull el camí amb el nom de "*Camí ramader del Collet de l'Arç al Coll de Condreu*".

34. Camí del Clascar a la Celler de Ter

El camí del Clascar a la Celler de Ter és un camí de ferradura amb una amplada mitjana de 2,0 metres. Aquest camí té bona part del seu recorregut pels termes municipals d'Osor i la Celler de Ter però abans d'entrar en aquest darrer terme pel sector de la Serra de Vielles, hi ha un tram d'uns 700 metres que discorre dins el terme de Susqueda.

El camí històric ja figura al mapa de la província de Girona de Francisco Coello, de l'any 1851, i està documentat cartogràficament també al *Mapa del Montseny, les Guilleries i Collsacabra* de Juli Serra, de 1890.

El camí del Clascar a la Celler fou descrit l'any 1900 per Lluís Coll i Espadaler, que feu el recorregut acompanyat del seu amic Joan Masferrer, espòs de Maria Clascar, propietària de la finca, sense cap referència que denoti la naturalesa privada de l'antic camí:

De la casa del Clascar sortim a la 1'50 de la tarda, camí de La Sellera, pel que hi ha enfront de la casa y a peu pla per montanya de molt bosch que sembla una manigua: tanta és l'espessor de plantes. Pera formar-vos una idea de lo que és frondós dit bosch, cal dir que si un prova de ficar-se a dins, és segur que hi deixarà part de roba y s'ensangrentarà mans y cara. A les 3'15 ens trobem en el punt anomenat la Creu de Moré. Segurament que abans en aquest lloch hi havia una creu: ara no hi és, ni senyals d'on podia esser. Als 15 minuts més som a la casa del Moré, passant pel mig de l'era. Als r5 minuts del Moré, la casa del Borner [Gorner], que deixem a l'esquerra. Caminant 30 minuts més ens trobem en la Font del Bassí, de molta anomenada, a la dreta y tocant el camí, la qual serveix molt bé pera fer brenades els de La Sellera, que hi puguen algunes voltes a l'any. A les 4'30 estem en el Collet de La Palomera, tenint pel SE. y a sota de la montanya'1 poble de La Sellera. P. 200.

El camí històric apareix dibuixat al quadern del *Instituto Geográfico*, de l'any 1928, que acompanya l'acta d'atermenament dels termes municipals de Susqueda i de la Celler de Ter de 1928 mateix any, amb el nom de "*Senda del Clascar a la Sellera*".

L'existència i el traçat del camí estan documentats fotogramètricament pels vols americans Sèrie A, de 1945-1946, i Sèrie B, de 1956-1957.

35. Camí de Susqueda a Osor

El camí de Susqueda a Osor és un camí de ferradura amb una amplada mitjana de 2 m. Actualment el camí vell arrenca d'un revolt del Camí nou del Coll (camí 10) situat dessota el Mas Torrent, i des d'aquest punt s'enfila encaixat per la vall del Torrent fins al Coll de Nafré, on marxa del terme en direcció a Osor.

Aquest camí ja apareix descrit l'any 1899 per Artur Osona a la *Guia-itinerària de la regió del Montseny y Guillerias*:

Nº 65. Del Coll a Susqueda y Ossór. Del Santuari en 30 minuts se baixa a Coll de Nafré, y del Coll per lo camí de la esquerra (Nort) en 1 hora se baixa a Susqueda, y per lo de la dreta (Sud), que passa per la ermita de la Mare de Déu del Part, en altre tant se baixa a Ossór... p. 73.

La primera representació cartogràfica del camí es troba al *Croquis que manifiesta el terreno comprendido entre los caminos de Vich a Gerona pasando por Coll Sacabra, altura de la Salud y Amer*, de l'any 1809.

El camí històric ja figura al mapa de la província de Girona de Francisco Coello, de l'any 1851, i està documentat cartogràficament també al *Mapa del Montseny, les Guilleries i Collsacabra* de Juli Serra, de 1890, i al *Mapa Militar Itinerario de España*, de 1914.

El camí figura al primer mapa oficial del terme municipal de Susqueda, la planimetria a escala 1:25.000 elaborada per la *Dirección General del Instituto Geográfico* l'any 1928 amb el nom de "*Camino de Susqueda al Coll*" i, novament, a la minuta del Mapa Topogràfic Nacional de 1950 amb el mateix nom.

L'existència i el traçat del camí estan documentats fotogramètricament pels vols americans Sèrie A, de 1945-1946, i Sèrie B, de 1956-1957.

36. Camí vell del Coll a Osor

El camí vell del Coll a Osor és un camí de ferradura amb una amplada mitjana de 2,0 metres (si bé algunes seccions del camí han esdevingut pista forestal). El camí surt del portal de l'hostatgeria del Coll, passa pel cementiri, per la Casa Nova del Coll i davalla per la carena, entrant i sortint alternativament dins del terme municipal d'Osor, al coll de Nafré, on enllaça amb el camí vell de Susqueda a Osor.

Aquest camí ja apareix descrit l'any 1899 per Artur Osona a la *Guia-itinerària de la regió del Montseny y Guillerias*:

Nº 65. Del Coll a Susqueda y Ossór. Del Santuari en 30 minuts se baixa a Coll de Nafré, y del Coll per lo camí de la esquerra (Nort) en 1 hora se baixa a Susqueda, y per lo de la dreta (Sud), que passa per la ermita de la Mare de Déu del Part, en altre tant se baixa a Ossór... p. 73.

El camí històric ja figura al mapa de la província de Girona de Francisco Coello, de l'any 1851, i està documentat cartogràficament també al *Mapa del Montseny, les Guilleries i Collsacabra* de Juli Serra, de 1890, i al *Mapa Militar Itinerario de España*, de 1914.

L'existència i el traçat del camí estan documentats fotogramètricament pels vols americans Sèrie A, de 1945-1946, i Sèrie B, de 1956-1957.

El camí està senyalitzat formant part de l'itinerari del GR178.

Al POUM el camí està parcialment inclòs dins la Xarxa d'itineraris paisatgístics (Xi): Camins que aquest POUM considera recorreguts paisatgístics necessaris per afavorir el gaudiment de la natura del municipi i que no són aptes per al trànsit motoritzat.

37. Camí vell de la Corbera

Excepte la secció inicial que transcorre majoritàriament per l'interior del municipi d'Osor, el camí vell de la Corbera és un camí de ferradura amb una amplada mitjana de 2 m.

Es tracta d'un dels camins històrics que accedien des del veïnat del Coll a la zona de la Corbera i Osor. El camí arrenca del camí nou del Coll (10) i en la major part del recorregut partiona els termes municipals de Susqueda i Osor.

El camí s'esmenta en l'acta d'atermenament dels municipis de Susqueda i Osor de maig de 1927: "*Camino que dirige al Manso Corbera*", també en l'acta de juliol del mateix any: "*Camino del Manso Corbera*". El camí transcorre a tocar de la font de la Casanova del Coll i pel coll Sasserra.

La fita 9 de l'atermenament de juliol de 1927 està situada al costat del camí: "*Se encuentra situado en el cruce de los caminos del manso Salró al manso Corbera, con el de Nuestra Señora del Coll*", i entre els mollons 8 i 9 el termenal segueix el mateix camí: "*continuando luego por el eje del camino de Nuestra Señora del Coll hasta el punto de intersección de los ejes de los citados caminos del maso Salró al manso Corbera y de Nuestra Señora del Coll, siguiendo luego en línea recta hasta el mojón noveno*".

El camí històric està documentat cartogràficament al *Mapa del Montseny, les Guilleries i Collsacabra* de Juli Serra, de 1890, i el seu traçat s'observa també als vols americans Sèrie A, de 1945-1946, i Sèrie B, de 1956-1957.

39. Camí de Susqueda a Amer

El camí de Susqueda a Amer enllaça el camí de Susqueda a Sant Martí Salcalm amb el camí de Sant Martí Sacalm a Amer sense passar per Sant Martí, proporcionant així una connexió directa de Susqueda a Amer.

El camí històric té dues seccions. La primera correspon actualment a un camí de terra de 5,0 metres d'amplada que arrenca del camí de Susqueda a Sant Martí Salcalm i condueix a la Casa Petita. Aquesta secció figura com a "Camí de la Font de la Cau" al POUM de Susqueda. El camí rodat substitueix actualment el camí de ferradura original que provinent de la Bruguera transcorria al sud de la via inventariada de titularitat cadastral pública (REFCAT 17206A00109012) construïda més modernament.

La segona secció del camí inventariat correspon al camí de ferradura original, de 2,0 metres d'amplada, que travessa per Folguerons.

L'existència i el traçat del camí històric estan documentats fotogramètricament pels vols americans Sèrie A, de 1945-1946, i Sèrie B, de 1956-1957, també pel vol d'Hisenda, Sèrie H, de 1953-1954 damunt del qual es dibuixa el cadastre antic.

Entre la Casa Petita i Folguerons el camí figura amb el nom de "*Camí vell de Sant Martí Sacalm a Amer*" correctament identificat a la cartografia oficial vigent de l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya (sèrie 5000) i al POUM de Susqueda, però no la continuació del camí històric que, erròniament, fan passar per Can Bernat.

El camí figura en qualitat d'element separador de finques en la descripció de la registral 449, segregada de la finca de l'Hort d'en Bernat (antiga registral 40) l'any 1973:

"Linda: al Norte con carretera de Falgarons, Domingo, Gertrudis y José Quer, mediante carretera vieja de la Bruguera y resto de finca matriz"

La descripció original de la finca de l'Hort d'en Bernat (antiga registral 40), de l'any 1866, especifica els dos camins veïnals que travessaven la finca, el camí de Sant Martí Sacalm a Amer (camí 19 de l'inventari) i el camí de Susqueda a Amer:

"por cual finca pasan los caminos que se dirigen a San Martín Sacalm y a Susqueda desde Amer"

Al POUM el camí està inclòs dins la Xarxa complementària (X3p: xarxa viària complementària projectada): inclou tota la xarxa viària complementària formada pels principals camins de comunicació, pavimentats o no.

40. Camí de la Costa de les Gleies

El camí de la Costa de les Gleies és un camí de ferradura amb una amplada mitjana de 2,0 metres.

El camí constitueix una variant del camí de Fornils a Pruit, que s'enfila per la Costa del Roure fins al cingle de les Vinyes assolint el Pla de l'Om, on enllaça amb el camí de Papalló, que condueix al veïnat del Llorà.

L'existència i el traçat del camí estan documentats fotogramètricament pels vols americans Sèrie A, de 1945-1946, i Sèrie B, de 1956-1957.

Al POUM el camí està parcialment inclòs dins la Xarxa d'itineraris paisatgístics (Xi): Camins que aquest POUM considera recorreguts paisatgístics necessaris per afavorir el gaudiment de la natura del municipi i que no són aptes per al trànsit motoritzat.

41. Camí del Grau de Casadevall

El camí del Grau de Casadevall és una variant del camí de Sant Martí Sacalm a Rupit que passa per la Coma. Es tracta d'un corriol o sender amb una amplada inferior a dos metres.

El camí està documentat cartogràficament al mapa municipal de 1936.

L'existència i el traçat del camí estan documentats fotogramètricament pels vols americans Sèrie A, de 1945-1946, i Sèrie B, de 1956-1957.

Al POUM el camí està parcialment inclòs dins la Xarxa d'itineraris paisatgístics (Xi): Camins que aquest POUM considera recorreguts paisatgístics necessaris per afavorir el gaudiment de la natura del municipi i que no són aptes per al trànsit motoritzat.

El camí està inclòs al catàleg de béns a protegir del POUM de Susqueda (C-04), en qualitat de Patrimoni ambiental i paisatgístic, amb la categoria C: Bé amb protecció urbanística (BPU), amb un nivell de protecció: Integral. Es protegeix el conjunt del camí encara existent, tant en el traçat com en els seus elements més característics, parets, paviments, que el delimiten.

42. Camí de les Planes d'Hostoles al Far

El camí de les Planes d'Hostoles al Far, amb un recorregut molt curt dins del terme municipal de Susqueda, correspon a un camí de ferradura amb una amplada mitjana de 2,0 metres. Venint de les Planes el camí desemboca al camí de Sant Martí Sacalm al Far.

El camí figura al primer mapa oficial del terme municipal de les Planes d'Hostoles, la planimetria a escala 1:25.000 elaborada per la *Dirección General del Instituto Geográfico* l'any 1928 amb el nom de "*Camino del Far a las Planas*" i, novament, a la minuta del Mapa Topogràfic Nacional de 1950 amb el mateix nom. El camí està documentat igualment al mapa del municipi de Sant Martí Sacalm, de l'any 1936.

El camí figura al cadastre antic de les Planes d'Hostoles, dibuixat damunt del vol de 1954 i la titularitat cadastral és pública. El camí separa els polígons 15 i 17 del mapa parcel·lari.

43. Camí vell de la Canova del Racó

El camí vell de la Canova del Racó correspon al traçat original del camí ral de Sant Martí i Fornils a Rupit i Sant Joan de Fàbregues. Es tracta d'un camí de ferradura amb una amplada mitjana de 2,0 metres.

El camí figura al primer mapa oficial del terme municipal de Susqueda, la planimetria a escala 1:25.000 elaborada per la *Dirección General del Instituto Geográfico* l'any 1928 amb el nom de "*Camino de la Coma*" i, novament, a la minuta del Mapa Topogràfic Nacional de 1950 amb el mateix nom. El camí està documentat igualment al mapa del municipi de Sant Martí Sacalm, de l'any 1936.

44. Camí del Grau de Santa Anna

El camí del Grau de Santa Anna és el camí històric de la Salut a la Mare de Déu del Far per Sant Pere Sacosta. Es tracta d'un camí de ferradura amb una amplada mitjana de 2,0 metres.

El camí complet figura al *Mapa Militar Itinerario de España*, de l'any 1914, i la seva arrencada des del Coll de Malla també al primer mapa oficial del terme municipal de Susqueda, la planimetria a escala 1:25.000 elaborada per la *Dirección General del Instituto Geográfico* l'any 1928 sense un nom específic.

El camí s'esmenta a l'acta d'atermenament del terme municipal de Susqueda amb les Planes d'Hostoles de l'any 1927:

Tercer Mojón... Está situado junto al borde superior del corte vertical conocido por singles de Far al Nor-Oeste de del camino conocido por Grao de Santa Ana y en la margen izquierda del camino de la Salud a Far.

i també consta al quadern del *Instituto Geográfico*, de l'any 1928, que acompanya l'acta d'atermenament: "*El camino del Grao de Sta Ana es el mismo que el de la Salud a Far.*" El *Mapa Militar Itinerario* confirma, efectivament, que de la Salut al Far s'hi anava també pel camí de Sant Pere Sacosta.

45. Camí de l'Esquerra

El Camí de l'Esquerra figura amb aquest nom al cadastre vigent. El camí arrenca de la presa i ressegueix el marge esquerre de l'embassament fins a l'extrem sud de la península que actualment dibuixa la serra dels Morers.

La cartografia oficial vigent de l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya (sèrie 5.000) recull el camí amb el nom de "*Camí de Sallen*", "*Camí de Puig de Rajols*" i "*Carretera de la Muntada*".

Es tracta d'un camí de reposició que enllaça el camí històric de Fornils (09) amb el camí històric de Mondois (05). D'aquesta manera, el camí de l'Esquerra permet accedir als camins públics de naturalesa històrica de Montdois, Pruit i Sant Martí Sacalm.

El camí de l'Esquerra és un camí de terra amb una amplada de 3,0 metres.

D'acord amb la descripció registral de la finca 413, que comprèn la presa i l'embassament, els terrenys adquirits per Hidroelèctrica de Catalunya (actualment ENDESA) per a la construcció de l'embassament estan delimitats per la cota 351 metres. Cal subratllar en aquest sentit que el camí de l'Esquerra transcorre sempre per damunt d'aquesta cota (la cota mínima és de 357,0 metres i aquest transcorre generalment per cotes superiors a 360 metres).

46. Camí de la Dreta

El Camí de la Dreta figura amb aquest nom al cadastre vigent.

El camí arrenca de la presa i ressegueix el marge dret de l'embassament fins que surt del terme municipal entrant al de Sant Hilari Sacalm. D'aquesta manera, el camí de la Dreta permet accedir als camins públics de naturalesa històrica del Coll i Querós.

El camí és de nova construcció des del pont de Sant Miquel fins a la presa (aquesta secció s'anomena "*Camí de la Presa*" i "*Carretera de la Presa*" al cadastre vigent i a la sèrie 5000 de l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya), i correspon a un camí pavimentat amb una amplada de 6,0 m.

Aquest camí està inclòs dins la xarxa secundària de camins del Pla de protecció civil municipal de Susqueda (INFOCAT).

Construït amb motiu de la construcció de la presa i propietat originalment d'ENDESA, la propietat de part del camí fou cedida a l'Ajuntament de Susqueda per mitjà del "Conveni entre l'Ajuntament de Susqueda i ENDESA GENERACIÓN per a la cessió de finques rústiques corresponents a diversos trams del camí entre el santuari del Coll i Sant Martí Sacalm en l'àmbit de l'embassament de Susqueda", signat a Susqueda en data 9 de novembre de 2017.

El tram cedit del camí de la Dreta té una longitud de 1,457 mtes i enllaça amb el camí nou del santuari del Coll (camí 10 de l'inventari). Aquest comprèn la parcel·la amb referència cadastral 17206A006090090000XO (cessió parcial) des la línia del límit municipal de Susqueda amb el municipi veí d'Osor (coordenades UTM X: 460905.5; Y: 4647372.5) fins a l'indret anomenat Ca la Gallusa (coordenades UTM X: 460616.1; Y: 4646545.3).

El camí està senyalitzat formant part dels itinerari GR83 i PR222 (Camí ral de Sant Benet al Far).

Al POUM de Susqueda el camí està inclòs dins la Xarxa bàsica local (X2): constituïda per el camí de Sant Martí Sacalm al Santuari de la Mare de Déu del Coll, la carretera del Pasteral a la presa de Susqueda i la carretera d'Amer a Sant Martí Sacalm. Subjectes a la seva legislació específica i les condicions de "via integrada" establertes a l'apartat 6 de l'article 4.4 de les NOT.

48. Camí de Papalló

El camí de Papalló és històricament el camí de Pruit al Far. Es tracta d'un camí de ferradura amb una amplada mitjana de 2,0 metres.

El camí començava originalment al Pont de Papalló. Actualment el camí arrenca de la carretera C-153 sota els Esquellons, i condueix al veïnat de l'Om, i des d'aquí continua en direcció al Far pel camí de la Cinglera.

El camí històric ja figura al mapa de la província de Girona de Francisco Coello, de l'any 1851, i està documentat cartogràficament també al *Mapa del Montseny, les Guilleries i Collsacabra* de Juli Serra, de 1890, també al primer mapa oficial del terme municipal de Susqueda, la planimetria a escala 1:25.000 elaborada per la *Direcció General del Instituto Geográfico* l'any 1928 amb el nom de "*Camino del Papayó*" i, novament, a la minuta del Mapa Topogràfic Nacional de l'any 1950 amb el mateix nom, i al mapa del municipi de Sant Martí Sacalm, de l'any 1936.

L'existència i el traçat del camí estan documentats fotogramètricament pels vols americans de 1945-1946 i 1956-1957.

El camí apareix al cadastre antic dibuixat sobre el vol de 1954 i la titularitat cadastral és pública.

Al cadastre antic el camí constituïa el límit entre els polígons 2 i 3.

49. Camí de la cinglera del Far

El camí de la cinglera del Far és un camí que dona accés al Santuari de la Mare de Déu del Far des del veïnat de Fornils.

El camí arrenca del Camí de Sant Martí a Fornils i la Costa del Roure i segueix la cinglera del far fins al santuari.

Es tracta d'un camí de ferradura amb una amplada mitjana de 2,0 metres.

La primera secció del camí ja apareix documentada cartogràficament al *Mapa del Montseny, les Guilleries i Collsacabra* de Juli Serra, de 1890, i correspon al camí històric del santuari del Far venint de Rupit i Fornils.

Otiginalment, el camí vell s'unia amb l'actual camí asfaltat passant pel marge nord del Camp del Pla de l'Om. Actualment el camí ressegueix el cap de la cinglera fins al mateix santuari passant eps Miradors.

L'existència i el traçat del camí estan documentats fotogramètricament també pels vols americans Sèrie A, de 1945-1946, i Sèrie B, de 1956-1957.

50. Camí vell del Far

El camí vell del Far correspon a una secció original del camí antic del santuari, de ferradura, amb una amplada mitjana de 2,0 metres, que transcorre entre el Coll de Malla i el camí actualment asfaltat prop de la línia del terme municipal que partiona amb les Planes d'Hostoles.

A aquesta secció del camí, amb caràcter general, són d'aplicació les mateixes consideracions de caire històric i documental fetes en la descripció del Camí del Far.

Específicament, aquesta secció del camí històric apareix documentada cartogràficament al *Mapa del Montseny, les Guilleries i Collsacabra* de Juli Serra, de 1890, i també al primer mapa oficial del terme municipal de Susqueda, la planimetria a escala 1:25.000 elaborada per la *Direcció General del Instituto Geográfico* l'any 1928 amb el nom de "*Camino de la Salud al Far*" i, novament, a la minuta del Mapa Topogràfic Nacional de 1950 amb el mateix nom, i al mapa del municipi de Sant Martí Sacalm, de l'any 1936.

L'existència i el traçat del camí estan documentats fotogramètricament pels vols americans Sèrie A, de 1945-1946, i Sèrie B, de 1956-1957.

51. Camí de Coll de Condreu pel Solanot

El camí de Coll de Condreu pel Solanot arrenca del camí de Sant Martí a Fornils i la Costa del Roure (camí del Grau del Goleró) del qual constitueix la continuació en direcció al Coll de Condreu.

El camí proporciona un accés directe al Coll de Condreu sortint del Grau del Goleró.

Es tracta d'un camí de ferradura amb una amplada mitjana de 2,0 metres.

L'existència i el traçat del camí estan documentats fotogramètricament pels vols americans Sèrie A, de 1945-1946, i Sèrie B, de 1956-1957.

52. Camí de la Tria a la Codina

D'acord amb la tradició oral, el camí de la Tria a la Codina correspon al camí vell que conduïa de Sant Martí Sacalm al veïnat de Sant Miquel de Ter del municipi d'Osor.

L'existència i el traçat del camí s'observen als vols americans Sèrie A, de 1945-1946, i Sèrie B, de 1956-1957.

53. Camí vell de Susqueda

El camí vell de Susqueda correspon una secció del camí original de ferradura de Susqueda a Sant Martí Sacalm (i Amer) que no va ser incorporada a l'actual camí rodat o carreta.

El camí històric ja figura al mapa de la província de Girona de Francisco Coello, de l'any 1851, i està documentat cartogràficament també al *Mapa del Montseny, les Guilleries i Collsacabra* de Juli Serra, de 1890, i al *Mapa Militar Itinerario de España*, de 1914.

El camí apareix dibuixat al quadern del *Instituto Geográfico*, de l'any 1928, que acompanya l'acta d'atermenament dels termes municipals de Susqueda i Amer, amb el nom de "*Camino de Susqueda a San Martín Sacalm*".

El camí figura al primer mapa oficial del terme municipal de Susqueda, la planimetria a escala 1:25.000 elaborada per la *Direcció General del Instituto Geográfico* l'any 1928 amb el nom de "*Camino de Susqueda a San Martín Sacalm*" i, novament, a la minuta del Mapa Topogràfic Nacional amb el mateix nom, i al mapa del municipi de Sant Martí Sacalm, de l'any 1936.

L'existència i el traçat del camí estan documentats fotogramètricament pels vols americans Sèrie A, de 1945-1946, i Sèrie B, de 1956-1957.

El camí figura al cadastre antic, dibuixat damunt del vol de 1954. Al mapa parcel·lari el camí constituïa el límit entre els polígons 1 i 2.

5. RESUM

L'inventari comprèn 48 camins¹⁴ amb una longitud total de 123,99 km:

01- Camí de Susqueda a Sant Martí Salcalm	14- Camí de Vilanova de Sau o de Sant Hilari	30- Camí de la Salut
02- Camí de Susqueda al Pasteral	16- Camí del Far	31- Camí vell de la Salut
03- Camí de Susqueda al Coll	17- Camí de Sant Martí Sacalm al Far	32- Camí del Pas dels Bous
04- Camí de Susqueda a Querós	18- Camí de Sant Martí Sacalm a les Planes d'Hostoles	33- Camí de la Salut per Armadans
05- Camí de Susqueda a Montdois	19- Camí de Sant Martí Sacalm a Amer	34- Camí de Clascar a la Cellera de Ter
06- Camí de Susqueda a Pruit	20- Camí de la Coma o de Sant Martí Sacalm a Rupit	35- Camí de Susqueda a Osor
07- Camí de Susqueda al Puig	21- Camí de Rupit al Far	36- Camí vell del Coll a Osor
08- Camí del Sui	22- Camí de Bosses Vinyes	37- Camí vell de la Corbera
09- Camí de Fornils	24- Camí del Serrat de cal Guilla	39- Camí de Susqueda a Amer
10- Camí nou del Coll	25- Camí de Sant Martí Sacalm a Sant Joan de Fàbregues	40- Camí de la Costa de les Gleies
11- Camí ral per Sant Benet	26- Camí de Sant Martí Sacalm a Sant Genís Sacosta	41- Camí del Grau de Casadevall
12- Camí vell del Coll al Sui	27- Camí de Sant Martí a Fornils i la Costa del Roure	42- Camí de les Planes d'Hostoles al Far
13- Camí vell de Susqueda al Sui	28- Camí de Sant Martí a la Serra de la Masó pel Pla Senador	43- Camí vell de la Canova del Racó

¹⁴ S'han eliminat de l'inventari aprovat inicialment els camins següents:

- 15. Camí de la Corbera.
- 23. Camí de Susqueda a Amer per les Artigues
- 29. Camí vell de Sant Martí a Amer per can Bernat
- 38. Camí de Sant Martí Sacalm a Lloret Salvatge

El camí 47 (Camí de Serrallonga) s'ha incorporat al camí 8 (Camí del Sui).

44- Camí del Grau de Santa Anna

45- Camí de l'Esquerra

46- Camí de la Dreta

48- Camí de Papalló

49- Camí de la cinglera del Far

50- Camí vell del Far

51- Camí de Coll de Condreu pel Solanot

52- Camí de la Tria a la Codina

53- Camí vell de Susqueda

La figura 11 recull en un mapa general els resultats de l'inventari.

Quant a morfologia i tipus de ferm, les vies asfaltades sumen una longitud de 15,67 km (13% de la xarxa inventariada), les vies de terra 53,02 km (44%), mentre els camins de ferradura són 55,30 km (44%) (figura 10).

Figura 10. Tipus de ferm

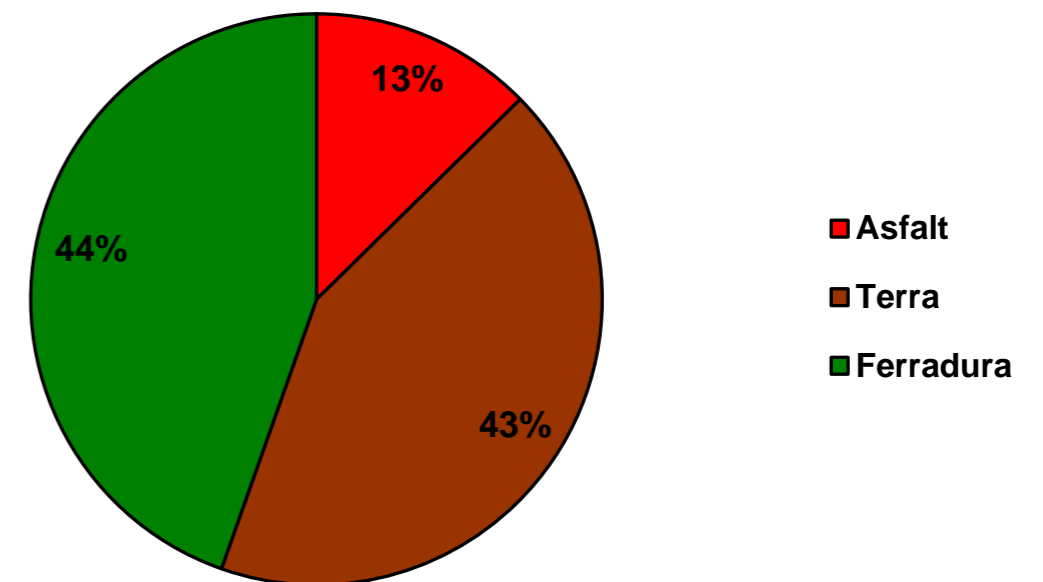
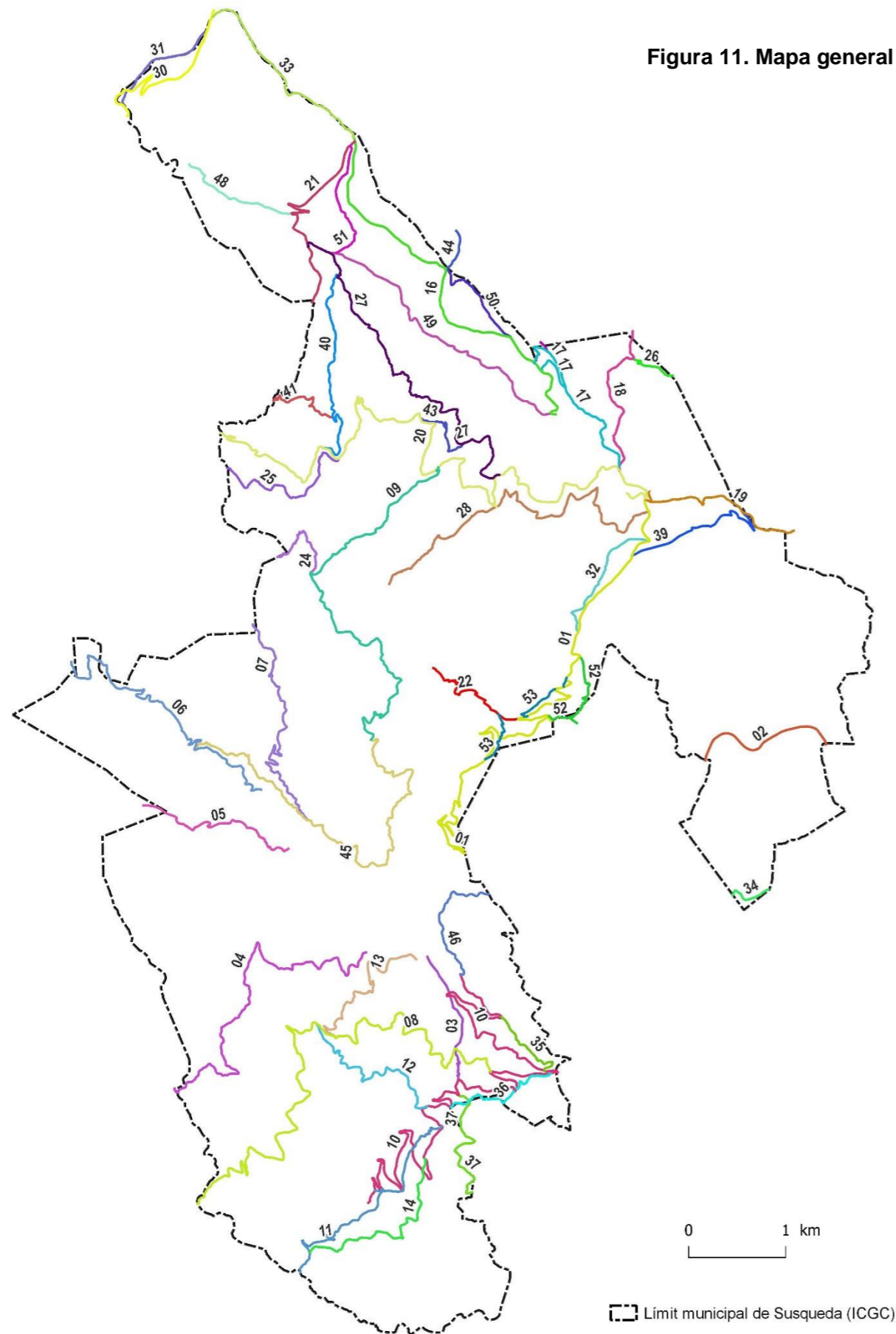

Figura 11. Mapa general

ANNEX 1. FITXES DESCRIPTIVES

ANNEX 2. ATLES DE L'INVENTARI